

EGYENRUHÁK
mérés után, felszerelési
cikkek, kész férfi-
és fiúruhák

BARTALIS ISTVÁN
ruhafelületében
KOLOZSVÁR, Egyetem utca 1.
TELEFON: 28-47

Mi csendőrségi nyomtatványokat, könyv, papír, föllőtollat
SIMON ISTVÁN
CÉGNÉL VÁSÁROLJUNK.
NAGYVÁRAD, Brémer-tér 3. Telefon: 26-43.
A m. kir. csendőrség szállítója.

EGYENRUHA
Polgári szabóság, felszerelési cikkek
Gergely Béla
NAGYVÁRAD, Muzoy Mihály-utca 1.
A m. kir. csendőrség Bihar és Szatmár megyei osztályának szerződött szabója.
Műhelytől, pontos kivégzés.

ZALKA LAJOS
EGYENRUHÁZAT
FELSZERELÉSI CIKKEK
URI SZABÓSÁG
SZÉKESFEHÉRVÁR, Nádor-u. 35.
A magy. kir. csendőrség szerződéses szállítója. • A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételek.

PALLADIS
R. T.
Csendőrségi felszerelési cikkek
Írószerszámok és papír raktár.
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 130. I. EM.
Távbeszélő: 120-013.

Egyenruházat HOKSÁRI
KELETI P.-U.-NÁL BAROSS-TÉR 4
NYUGATI P.-U.-NÁL TERÉZ-KÖRÚT 60

PÁPIR, ÍRÓSZER

Csendőrségi nyomtatvány,
EGYENRUHÁZATI FELSZERELÉS
szükségletünket szerezzük be
CSERFAI ISTVÁN-tól
BUDAPEST, VI., JÓKAI-UTCA 22. A nyugati p.u.-tól 2 pers.
Megbízható ókeresztény cég! • Pontos postal kiszolgálás.

Egyenruházati cikkek
SZABÓ LÁSZLÓ-nál
BUDAPEST, IX., MESTER-U. 38. Pontos postal kiszolgálás.

Közvetlen fizetés
Jó Bertalanné
Bútort bútorszállásból vásároljunk
bizalommal.
BUDAPEST, VII., RÁKÓCZI-ÚT 82. I. 3. Telefon: 228-131.
Vidékre árajánlatot küldünk.

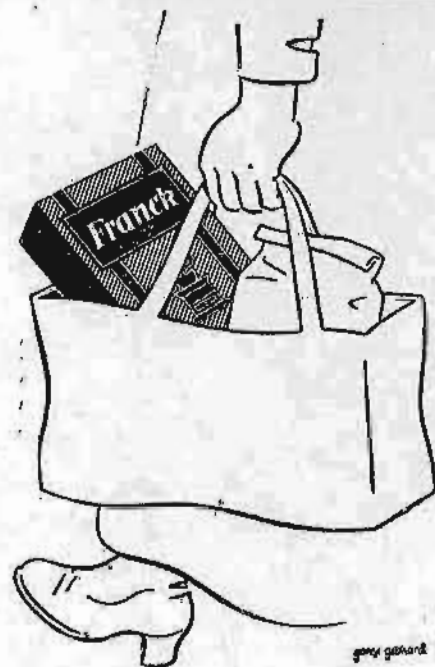
Mi a magyar gyártmányú

THEBRIS MASOLO IRONT
HASZNÁLJUK
GYÁRTJA
SCHULER JÓZSEF RT., BUDAPEST

Forraláshoz,
melegítéshez,
főzéshez
szabadban, háztartásban olaszert, takarékos,
veszélytelen a
CEROLUX
SZILÁRD ÉGŐTABLETTA
Denat. spirítusz helyett. Kapható drogériákban, fűszer- és
festéküzletekben.

VÁSÁROLJUNK
OSZTÁLYSORSJEGYET
TÖRÖK BANKHÁZNÁL
BUDAPEST, IV., SZERVITA-TÉR 3. SZÁM.

MAGYAR PÁPIR ÉS ÍRÓSZERSZÁLLÍTÁSI VÁLLALAT
SCHULER ISTVÁN ÉS FIAI
BUDAPEST, V., SZALAY-UTCA 3. SZÁM.
TELEFON: 12-45-03 ÉS 12-06-76.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti:
BENEDEK MIHÁLY alezredes

Segédszerkesztő:
Dr. BANYAI LÁSZLÓ százados

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest,
II., Fő-utca 71. Telefon: 153-079

Előfizetési ára:
Egész évre 24 pengő, félévre 12 pengő.
Postatakarépképzőtári csekk számla: 25.342.

Megjelenik
minden hónap 1-én
és 15-én.

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

Kicsinyhitűek.

Kit ne állított volna már meg az a bronzszobor, mely ott áll a budapesti csendőrlaktanya udvarán, szemben a bejáratnál, hogy el ne kerülhesse senki, aki belép a kapun?! Alig hisszük, hogy hidegen ment volna el akárki is az elésett embertáron segítő jóságának és férfierőnek e bronzbaöntött mása előtt. S aki nemcsak a szemével néz, hanem a lelki megérzések iránt is fogékony, azt ugyanez az érzés fogja meg minden alkalommal, amikor benyit egy csendőr laktanya kapuján, legyen az a csiki havasok aljában, vagy a Kisalföld rónáin. Mindenütt ez a másokért élő, a gyengét segítő, a maga erejében pedig feltétlen bizó lélek fogadja.

Mi csendőrök féltő gonddal ápoljuk és őrizzük ezt a lelkeséget, melyet a magakíméletet nem ismerő kemény hivatás és a vele járó veszélyek nemesítettek meg, mint a tűz az acélok királyát, a damaszki kardpengét.

Tudjuk azonban jól, hogy ez a lélek nemcsak a mi sajátunk, hanem minden igaz magyaré, aki hittel vallja, hogy a nagyvilágon e kívül nincsen számára más haza s ezért a hazáért minden áldozat kevés. Tudjuk azt is, hogy nincs a sorsunknak olyan szaka, melyben tétlenül pihentethetnénk ezt a közösségért élő, erős lelket. Most pedig különösen nem azt az időt éljük, hiszen még előttünk az áldozatok és erőfeszítések hosszú sora. Ilyenkor százszorosan fontos, hogy kiálljunk segítő készségünkkel mindazokra a pontokra, melyeken segíteni való akad akár testi, akár lelki vonatkozásban. Meg kell találnunk ezeket a laza pontokat, mint áradásnál a gát vékonyodó részeit, hogy idejében közbeléphessünk és megakadályozhassuk a bajt.

Válságok idején az egyes emberek jelentik a gát tartó oszlopait s egyetlen ilyen oszlopnak megingása elég ahhoz, hogy egész sor meglazuljon utána. Ennek a gátnak az őre a csendőr, aki a maga körletében minden emberoszlop helytállásáért felel. Ott kell tartania a szemét állandóan a gáton s figyelnie, hogy hol kell a segítség, a lelki erősítés.

Napjainkban nem kell sok keresgélés ehhez. Sok a lógósorrú, kicsinyhitű, örökösén rémképeket látó, siránkozó ember, mert a maihoz hasonló nagy megpróbáltatások mindig két táborra osztják az embereket. Aszerint, hogy a hitnek és önbizalomnak mekkora adagját hozták magukkal erre a világra. Az egyik erőselekkű, küzdőképes, minden ütést és nélkülözést álló. Ez a mohi puszták és mohácsok vérzivatarából is bizakodva kikerülő magyar. A másik ember a belső magánélküli, ingadozó fajta, aki a szélkakas szerepét játsza. Ez nem bírja a rossz híreket és összeroppan a végső erőpróba előtt. 1918 utonállónak ezek az összeroppan lelkű emberek készítették el az utat.

Ezeket a kicsinyhitű lógósorrúakat kell meglátunk, felemelnünk s ha erre nem alkalmasak, elszigetelnünk, hogy ne fertőzhessék rémlátásaikkal és szakadatlan csüggedésükkel a harcra készen állókat.

Van-e a magyar életben még valaki olyan, akinek hivatásához annyira hozzátartoznék a feladat: mindezeket lélekkel és odaadással istápolni, mint a magyar csendőr, aki legteljesebben él a nemzet erejét jelentő földszerető magyarok között. A kishitűek világában a csendőr az erő, a bizalom, a nemzet leg-hívebb kertésze, napszámosa, katonája és apostola.

Rettenetes árat fizetne az ország, ha megint eltűrnék, hogy a hosszúra nyúlt háború a vele járó természetes nehézségekkel és idegpróbákkal ismét kitermelje 1918 lelkiületét! Mindnyájan viseljük ezért a súlyos felelősséget!

Meg kell értenie mindenkinek ebben az országban, hogy ez a haza a harcok földje, a népe pedig örök katona, az ezeljáró minden kockázattal s ezt a kockázatot vállalnia kell kivétel nélkül mindenkinek. Hatalmas nemzeteket felülmúló történelmi hivatással állunk itt s ez megmásíthatatlan sorsunk. Tartanunk kell az egyensúlyt Kelet és Nyugat, Észak és Dél háborgó hullámai között s e hivatásunk feladásával lemondanánk az életről is, mert a kettőt együtt viseli az, aki a Kárpátmedence ura. Meg is feleltünk mindig ennek a hivatásunknak, Európában mi képviseltük mindig a hitet, erőt és önbizalmat, mi voltunk, vagyunk és leszünk mindig Európa igazi katonanemzete!

Ezt a megtartó erős lelket őrizzük, mert ez jelenti az életünket s majdan ez hozza meg a győzelmes békét is.

A köteléklövés tervezése és végrehajtása a csendőrségnél.

Írta: REVICZKY ZSIGMOND alezredes.

A csendes „béke“ éveiben, a trianoni határok közé szorítottan, amikor testületünkön belül a csendőrök harckiképzése kezdetét vette, nem egyszer hallottuk a következő kijelentést főleg a kívülállóktól: „Minek a csendőrnek a harckiképzés! Háború idején a csendőr maradjon otthon és portyázzon, hogy ne essünk megint az 1918-as hibába.“ Nyilvánvaló volt azonban már akkor, hogy az elkövetkezendő háború a totalitás jegyében fog lezajlani, a külső front mellett ott lesz a belső front is s mindkettőt ugyanazon elszánt győzni akarás és kitartás kell, hogy áthassa, különben győzelemről szó sem lehet.

A totális háború a hadbanálló felek egész társadalmát érinti, ma már tudjuk ezt. Éppen ezért nem mindegy, hogy a honpolgárokat a háborúnak az élet minden terén mutatóközlő hatása miként befolyásolja, miként tudnak szembehelyezkedni a megpróbáltatásokkal testben és lélekben s miként tudják tartani a külső front mellett a belsőt, mely nemcsak lelki, hanem valóságos támadásoknak is ki van téve. Ebből következik, hogy csak az a nemzet nézhet bátran szembe a veszélyekkel, melynek arra hivatott szervei, sőt lakosságának is minél szélesebb rétege a harccal kapcsolatos alapismeretekben jártasságot szerzett, tehát felkészült a háborúra. Ez a felkészültség első-

Az élet éneke.

Írta: AGYAGTALVI HEGYI ISTVÁN

Egy ország vérzik, ég és füstölög,
de virág nő a gyom s a fű között

és gyermek nő a tágas udvaron
és vígan jár a szárnyas szélmalom.

Az élet él, az élet meg nem áll,
a földön ő az úr s nem a halál!

A szívekben a vér tovább szalad,
a búza dől a gyors, kaszák alatt.

Az asztalon az áldott, új kenyér
s abból megújul a hit és a vér!

Nincs veszve semmi itt az ég alatt,
míg minden hajnal friss, új akarat,

míg hiszünk abban, hogy lesz holnapunk,
s még úgy is élünk, hogyha meghalunk,

mert gyermekünkön, unokánkon át
a vérünk, vágyunk csörög, száll tovább!

... Testvér, ha ott fenn halál dübörög,
arra gondolj, ki egyedül örök.

Ő úgy rendelte s szent parancsa áll:
az élet győzhet csak s nem a halál!

sorban a harcra való nevelés, aminek elengedhetetlen tartozéka, különösen a gépek háborújában, a lökiképzés.

A fegyver, a gép csak eszköz, amelynek harcértékét a vele bálni tudó ember ad. Ezt a bännitűdást a lökiképzés során lehet és kell megszerezni.

A belső front első hivatott katonája a csendőr; fegyverei kezelésében olyan jártasságot kell neki elérnie, mellyel minden helyzetben feltétlenül úr marad.

Gyakoroljuk tehát karunkat és szemünket; a reggeli gyakorlatok célját és értelmét is ebben kell keresnünk.

A csendőrnek harcra nevelése keretén belül a lökiképzés az az út, amelyen fegyvereinek gyakorlati használatát tökéletesen elsajátítja. Erre adok a cikkemben útmutatást.

A lökiképzés éles töltennyel általában

1. sportra.
2. iskolai lövészetre és
3. köteléklövésre oszlik.

A sport és iskolalövészet a rendelkezésre álló szabványos, vagy tereplövöldén (L! E-lökik. 4. füzet 2. p.) szétszórtságunk dacára is minden nehézség nélkül lebonyolítható, de már nehezebb feladat elé állítja a kiképzést vezető parancsnokot a köteléklövés tervezése és végrehajtása.

A köteléklövés az őrsök legénységével a háborús szolgálati feladatok miatt egyelőre nem hajható végre. Éppen ezért a tanalakulatok feladata a hallgatóknak a szükséges útravalót megadni, hogy az őrsre kikerült csendőrök kötelmeiknek megfelelhessenek.

A tanalakulatok régi, tapasztalt oktató személyzetét lassan felváltják a fiatalok. Ennek az új keretnek igyekszem támpontokat és útbaigazításokat adni a nem mindennapi löfeladatok végrehajtásának megkönnyítésére.

Mielőtt tárgyam ismertetésére áttérnék, meg kell jegyeznem, hogy cikkem keretén belül a csendőrségi lökiképzés elveit veszem alapul s ezért csak a legkisebb harckötélékig (raj) bezárólag foglalkozom a köteléklövésrel kapcsolatos tennivalókkal.

A köteléklövés a lökiképzés legfontosabb része, a lökiképzés koronája.

A köteléklövés célja, hogy a csendőr az iskolalövészet során elsajátított ügyességét egyesítve a csatárkiképzés és a rajkiképzés ideje alatt tanultakkal, tűzharccossá alakulva, tudását gyakorolhassa a válóságot megközelítő körülmények között és hogy alkalma legyen a kapott feladatokat önálló elhatározással öntevékenyen végrehajtani, továbbá, hogy mint harcegység (raj) tagja a tűzfegyelmet elsajátíthassa. Végül célja az, hogy mint parancsnoklásra (rajpk.) hivatott a tűzvezetésben jártasságot szerzen.

A köteléklövés — csendőrségi vonatkozásban — két részre tagozódik:

1. a járőr köteléklövésére,
2. a raj (kivételesen szakasz, század) köteléklövésére.

A járőr köteléklövése nem egyéb, mint a csatárkiképzésnek éles lövészetrel betetőzése.

A raj (szakasz, század) köteléklövése nem más.

mint a teljes harcegységeknek éleslőszerrel végrehajtott harcgyakorlata.

A köteléklövés a lőtér különleges berendezését követeli meg. Minthogy állandó lőtér (L! E-lökik. 4. füzet 21., 28. p.) csak ritkán áll rendelkezésre, evégből az „Ideiglenes lőtér“-en a különböző gyakorlatok végrehajtását a céltáblák célszerű csoportosításával és a célcsoportok különféle beállításával tegyük tanulmányossá.

A köteléklövést lehetőleg teljes létszámú köteléklékkel és szabályszerű járőrfelszereléssel (esetleg gázálarccal) kell végrehajtani.

A köteléklövést végrehajtó rajhoz — hacsak lehetséges — osszunk be golyószórót vagy géppuskát, hogy a tűzfegyverek alkalmazásával a tűz és mozgás összhangjának fontosságát érzékeltesük.

Kívánatos, hogy köteléklövés alkalmával a helyőrség csendőrtisztjei és altisztjei mint nézők jelen legyenek.

A tervezés végrehajtása:

I.

Általában.

1. A lőtér kiválasztása.

A gyakorlatvezető (tanszd. cső. szd. pk.) a lőtér kiválasztásának megkezdése előtt határozza meg a harcgyakorlat tárgyát és nagyjából rögzítse a harcgyakorlat lefolyásának egyes mozzanatait. A terep szemrevételezése előtt pedig a „Biztonsági rendszabályok“-ra (L! E-lökik. 4. füzet V. Rész), továbbá a terep (Lőtér) berendezésének lehetőségire figyelemmel, lehetőleg minél kisebb méretarányú térképen keresse ki a már meghatározott gyakorlat végrehajtásához leginkább megfelelő terepet.

A jelzett előkészítő munkálatok után, még mielőtt a részletek kidolgozásához látna, lépjen érintkezésbe a gyakorlatvezető a területileg illetékes hatóságokkal, mert az 1895. évi XXXIX. t.-c. (Beszállásolási törvény) 15. §-a szerint a kiválasztott lőtér csak az illetékes hatóság (községi előljáróság) előzetes tárgyalás után adott engedélye alapján vehető igénybe.

A térképen történt eme általános tájékozódás befejeztével és a terület használatának engedélye után kerül sor a terep részletes szemrevételezésére, amikor is a gyakorlatvezető egyik tisztjével — lehetőleg a biztonsági őroket felvezető tiszttel —, a térképen kijelölt terepet részleteiben lelovagolja (előfogattal lejárja), az előzőleg kitervezett gyakorlatok mozzanatait a terepen rögzíti, a fedezékek helyét és a főlovóirányt (esetleg többet) kijelöli, valamint a körülményekhez és szükséghez mérten a helyszínen észlelt eltéréseket a térképen részletesen berajzolva helyesbíti, vagy kiegészíti s végül a terepen szükséges munkálatok elvégzésére (fedezékek ásása, helyrehozása, stb.) intézkedik.

2. Biztonsági rendszabályok.

Az ideiglenes lőtér kiválasztását, mint már említettem, a „Biztonsági rendszabályok“ döntő módon befolyásolják.

Tekintettel arra, hogy a köteléklövés hiányos vagy felületes tervezéséből, hézagos előkészítéséből,

kevésbé alapos szemrevételezéséből eredő minden balesetért a gyakorlatvezető teljes mértékben felelős, ezért teljes szigorral ragaszkodjék az E-lökik. 4. füzet V. Részében meghatározott „Biztonsági rendszabályok“ pontos betartásához. A biztonsági területeknél feltüntetett elvi távolságoktól az E-lökik. 4. füzet 219. pont 5. bekezdése esetében lehet eltérni, vagy csak abban az esetben, ha a terep alakulási, tehát a céltáblák mögött húzódó terepemelkedések (hegyoldalok, szakadékok, tereplepcsők, stb.) a főlovóirányban, továbbá ettől jobbra és balra úgy húzódnak, hogy a biztos gölyőfogó szerepét teljes mértékben betöltik.

Amennyiben több lőirányt akarunk egyszerre igénybe venni, a lezárandó terület méreteit a végrehajtandó gyakorlat legutolsó tüzelállásából kiindulva kell számításba venni.

A terület lezárását biztonsági őrok végzik, ki-egészítésül figyelmeztető eszközök (tiltotáblák, zászlók) jelzik. A biztonsági őrok felállítási helye nem lehet a „biztonsági területek“ határán, mert akkor esetleg veszélyeztetve lennének, miért is tartózkodási, illetve felállítási helyüket a szemrevételezés alkalmával a „biztonsági területen“ kívül jelöljük meg.

A biztonsági szolgálat zavartalan teljesítése alapos oktatást kíván, ezért szerkesszen a gyakorlatvezető egy részletes utasítást és ehhez az utasításhoz a lőtér területét ábrázoló, a biztonsági őrok felállítási helyét, a tilos utak, tilos területek jelzőtábláit vagy zászlóit feltüntető, valamint a fedezékek helyét, a főlovóirányt ábrázoló pontos, méreterány szerint készített vázlatot csatoljon (L. 1. ábrát.)

A részleteiben kidolgozott utasítás alapján a kijelölt oktató (rendszerint az őroket személyesen felvezető tiszt) a biztonsági szolgálat ellátását még a lövészetet megelőző napokon tegye rendszeres és alapos oktatás tárgyává.

A biztonsági rendszabályok elengedhetetlen követelménye, hogy a fedezékek az abban elhelyezetteknek feltétlenül teljes biztonságot nyújtsanak, továbbá, hogy mindenki tisztában legyen azzal, hogy a köteléklövés csak akkor veheti kezdetét, ha a gyakorlatvezető erre parancsot ad (ha az őrok felvezetése befejezést nyert — kürtszó — és a fedezékre előzőleg kitűzött zászlót már bevonták).

A megnyitott tüzet azonnal (parancs bevárása nélkül is) be kell szüntetni, ha a jelzők, vagy a biztonsági őrok veszélyeztetve volnának, vagy ha a lezárt veszélyeztetett területen élőlény feltűnne, vagy ha időközben a biztonsági berendezéseken olyan változásokat észlelünk, amelyek a környék vagy a jelzők biztonságát veszélyeztetik.

A gyakorlatvezető a köteléklövés végrehajtásának tervéről a lögyakorlatok kezdete előtt legalább 14 nappal az illetékes honvéd állomásparancsnokságnak tegyen jelentést, hogy az állomásparancsnokság intézkedéseit az érdekelt polgári hatóságokkal szemben megtehesse (a lakosságot a harcszerű lögyakorlatok megtartásáról értesíthesse és kellő elővigyázatra a figyelmüket felhívhassa dobszó, sajtó, vagy falragaszok útján). (L! még E-lökik. 4. f. 220-221. p.)

Az állomásparancsnoksághoz előterjesztett jelentésnek tartalmaznia kell a lögyakorlatot végrehajtó alakulat megnevezését, a lögyakorlat nemét,

Csapattest:

Alosztály:

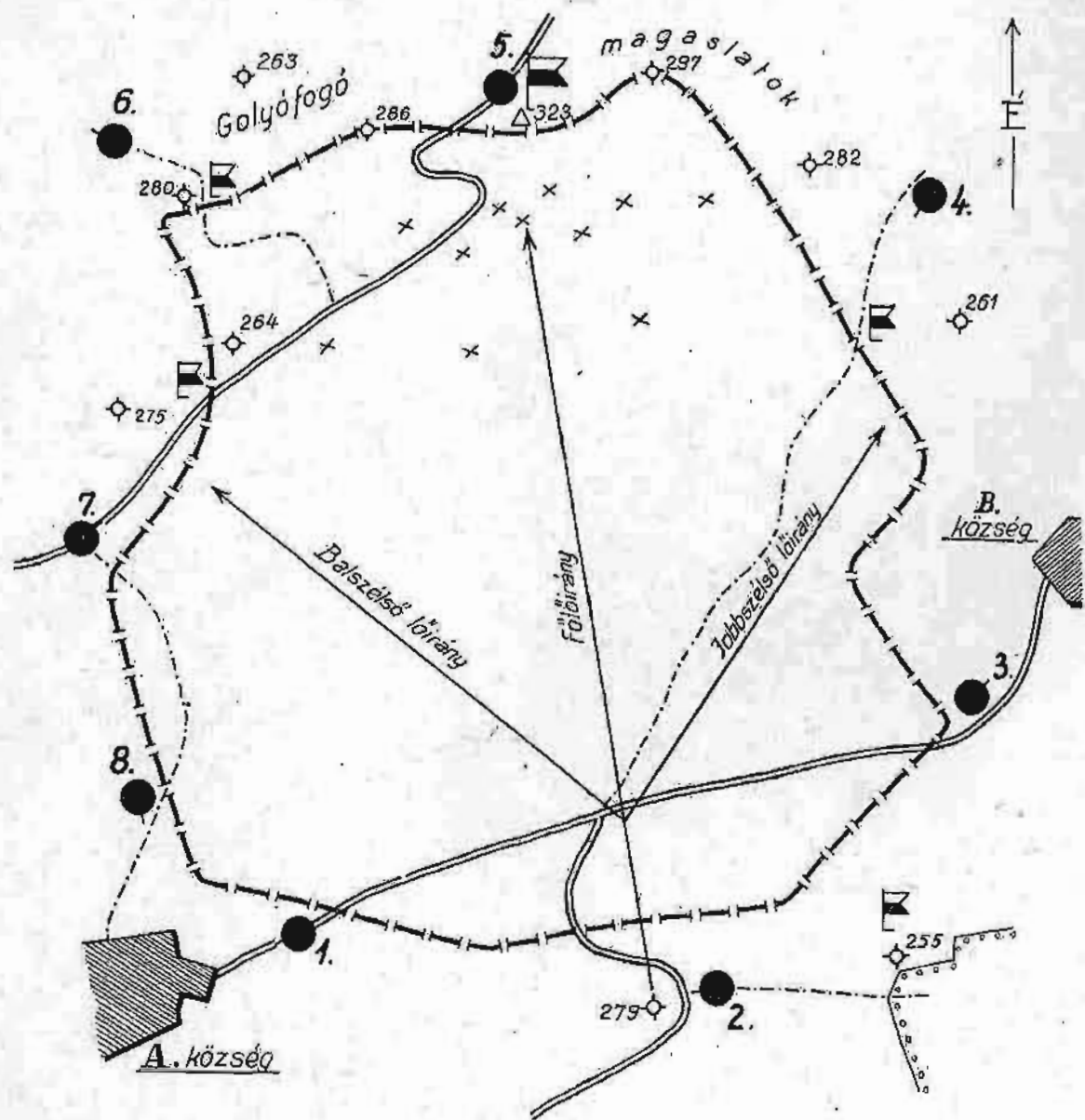
Név, rendfokozat:

gyakorlatvezető.

Vázlat

a köteléklövés ideiglenes lőteréről és biztonsági rendszabályokról.

1. ábra.

Jelmagyarázat:

- xx célcsoportok.
- veszélyeztetett terület külső határa.
- biztonsági őrk piros-fehér zászlóval és tiltó táblával.

Megjegyzés:

1. A biztonsági őrk felállításának befejezését a felvezető tiszt hó n óra percekor jelentse háp-omon.
2. Zászlókat és tiltó táblákat felállítják a 2., 4., 5., 6. és 7. sz. biztonsági őrk.

helyét, idejét (év, hó, nap), kezdetét (óra, perc) és előrelátható tartamát. Az így szerkesztett jelentéshez csatolni kell egy vázlatot is, mely a biztonsági szolgálatot tartalmazó utasításhoz mellékelt vázlaton azonos adatokat foglalja magában.

Amennyiben pedig a lőtér területét közutak érintenék, átszelnék és ezek lezárása is elkerülhetetlen volna, úgy az állomásparancsnokságnak a kérdéses jelentést már 28 nappal a lövészet megkezdése előtt postára kell adni.

A biztonsági intézkedések hathatósabb végrehajtása érdekében tanácsos az illetékes csendőrszárnyparancsnokot is megkeresni, hogy a lezárandó területet a lövészet megkezdése előtt érdekeit őrséinek járőreivel alaposan „fésültesse” át és utasítsa őket, hogy feladatuk befejeztével észleleteiket a gyakorlatvezetőnek személyesen jelentsék.

A biztonságot növelő eme szolgálat csak akkor felel meg a célnak, ha a járőrök bevonulása közvetlenül a lövészet megkezdése előtt történik, mert ellenkező esetben megeshetik, hogy időelőtti portyázás után illetéktelenek beszivárognak a lezárandó területre anélkül, hogy valaki észrevenné s a veszélyre felhívna figyelmüket.

Amennyiben a gyakorlatvezető az érintett terület előzetes leportyázását a területileg illetékes őrs járőreivel nem végeztethetné, úgy ezt saját embereivel feltétlenül végeztesse el.

3. A céltáblák beállítása, csoportosítása és mozgatása.

A gyakorlatvezetőnek arra kell törekednie, hogy a célok csoportosításával, beállításával és mozgatásával az ellenség harcselekményeit érzékeltesse, hogy az így kapott helyzet a gyakorló fél minden tagjából a valóságnak megfelelő magatartást, a parancsnok részéről pedig a szükséges és helyes elhatározást, tervet és végrehajtást váltsa ki.

Helytelen volna, ha a gyakorlatvezető a rendelkezésre álló céltáblák számától és nemétől, valamint ezek csoportosításának lehetőségétől tenné függővé a harcgyakorlat mikénti végrehajtását. Tanácsos tehát, hogy a gyakorlatvezető a harcgyakorlatot, a szemrevételezett terephez alkalmazva, előzőleg dolgozza ki és az így kidolgozott gyakorlat mozzanataihoz csoportosítsa és állítsa be a szükséges célokat.

Vezérfonálul szolgáljon a következő példa:

A gyakorlatvezető egy rajjal végre akarja hajtani a támadást 300 métertől rohamtávolságig. Feltevése szerint a raj megindulási helyzetéhez mint az elővéd éle érkezik. Terepkutatói nemsokára a megindulási hely átlépése után egy ellenséges járőr terepkutatóitól tüzet kapnak.

Szem előtt tartva a terepkutatók páros alkalmazását, az egymástól való távolságát és a terephez viszonyított valószínű tüzelőállását, a megalkotandó célcsoport e része lehet egy fej és egy mellalak, mely a gyakorló raj terepkutatóinak megindulási helyétől kb. 150 méternyire tüzendő ki a terepen.

Az ellenséges terepkutatók tüzmegnyitására a gyakorló raj terepkutatói a tüzet viszonyozzák. A tűz hallatára az ellenséges járőr zöme, kb. 4 fő, a saját terepkutatói mögött — tegyük fel 150 méternyire — feltűnik.

Ennek láttára a rajparancsnok kiadja a támadási, majd ezt követően a tűz megnyitására vonatkozó pá-

rancsát. Ugyanakkor érzékelteni kell az ellenséges járőr tüzelvékenységét a fedezékből gyakorlófél-ténnyel leadott 8—10 lövéssel.

Az ellenséges terepkutatók visszavonulásra kényszerülnek. Visszavonulásukat a járőr többi tagja tűzzel támogatja. Ezt a mozzanatot felváltva szökéssel végeznék, amit 2 szökellő alaknak egyenkénti és egymásutáni mozgatásával érzékelteni kell. Jelképezéséhez 2 szökellő alaknak az elhelyezése szükséges, mégpedig az ellenséges terepkutatók mögött kb. 50 méterre.

Az eddigi mozzanatok tekintetbe véve, így nézne ki a célok csoportosításáról készített célvázlat.

Lépésről-lépésre folytathatók az elővéd élelénk működő raj támadásának minden mozzanatát s ezzel párhuzamosan építhetnénk fel a célok csoportosítását, de az eddig elmondottak alapján nem lesz nehéz a célcsoportokat megalkotni és a feladatokhoz viszonyítva azokat kiegészíteni egészen a gyakorlat befejezéséig.

Kérdés most már, hogy az így felépített célcsoportok mozgatása egy vagy több fedezékből történjék-e? Erre a választ a terepviszonyok, a lőtér jellegzetessége fogja megadni. A technikai keresztülvitelét, valamint a célok szerkezetét az E-lőkik. 4. füzet II. és III. részében találjuk.

A céltáblák felállítását, csoportosítását, mozgatását, valamint az ezzel kapcsolatban levő jelzőszolgálat végrehajtását a gyakorlatvezető előre elkészített terve szerint rendelje el. (L! 2. ábra.) E teendők ellátását és gyakorlati keresztülvitelének ellenőrzését, ha csak a körülmények megengedik, mindig tiszttel végeztessük, ezért a célcsoportok összeállítását tanácsos a kijelölt jelzőtiszt bevonásával meghatározni, illetve tervezni, mert ezzel elősegítjük annak tájékozását és így a gyakorlat zavartalan végrehajtását.

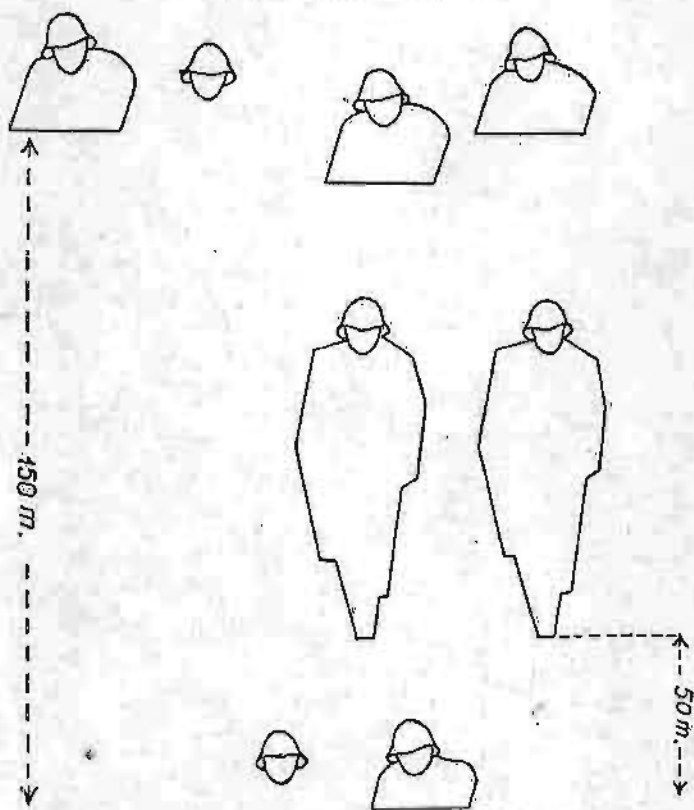
A jelzőszolgálatot teljesítőket a jelzőtiszt oktassa ki, ezért a gyakorlatvezető a tervezett gyakorlatok céljátékát 1—2 nappal a lögyakorlat előtt a jelzőtisztnek adja ki. Helytelen volna azonban a jelzőket csak elméletileg előkészíteni. A fősúly a céltáblák mozgatásának gyakorlására fektetendő. Ezek a gyakorlatok a laktanya udvarán, vagy pedig a terepasztalon kisebbített céltáblák segítségével minden nehézség nélkül végrehajthatók.

A harcgyakorlat zavartalan végrehajtása érdekében helyesen jár el a jelzőtiszt, ha a jelzőkkel közvetlenül a lövészet előtt (természetesen a gyakorlók távollétében) céltáblajátékpróbát tart.

Az ellenség mozdulatait a céltáblák észszerű mozgatásával, azaz a céltáblajáték helyes végrehajtásával (a jelzőtiszt teendője) kell a gyakorlat során érzékeltenünk. Ennek érdekében elengedhetetlen követelmény a jelzőkkel való összeköttetésnek hézagatlan megszervezése. E célra távbeszélővonal kiépítése, esetleg rádió alkalmazása kívánatos.

Nem lehet akadály az sem, ha híreszközök, vagy mozgatható céltáblák nem állanak rendelkezésre, mert ilyen esetben a céltáblák csoportosítását és a célalakok kitűzését a terepen előre elkészítik, szilárdan, állandóan látható módon. Ez esetben a célok „felbukkanását” vagy „eltűnését” közlésekkel hozza a gyakorlatvezető a gyakorlók tudomására. A tűz és mozgás irányítása a kijelölt célcsoportra a közlések szerint történik.

Célok csoportosítása.

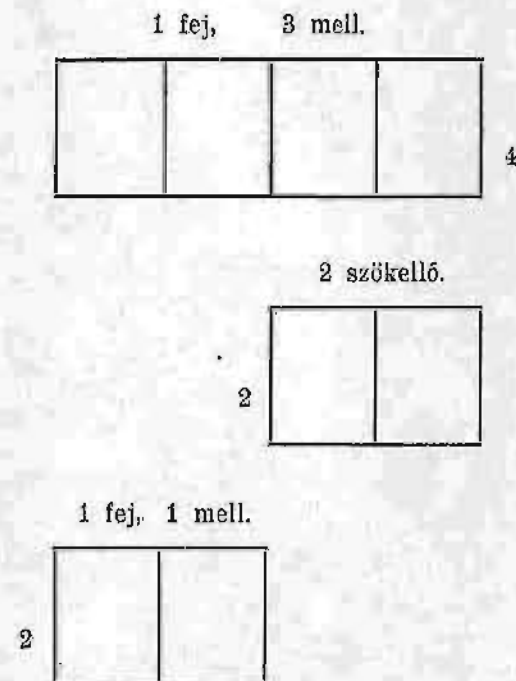
Kiterjedés a terepviszonyokhoz mérten.

1. ábra

(Célok csoportosításának vázlatja)

2. ábra.

Célvázlat.

Összesen eltűzelt töltenyek száma: drb

Összes találatok száma: "

Találat százalék: "

Összes alakok száma: drb

Összes eltalált alakok száma: "

Az eltalált alakok százaléka: "

Kelt

.....
jelzőtiszt

Átkarolás vagy oldalozás érzékelteséhez szükséges alakcélokat (E-lőkik. 4. füzet 30. ábra) akkor alkalmazzunk, ha a lőtér helyzete és annak golyófogóként húzódó dombvonulatai a több löz irányban való lövést megengedik.

Amennyiben a lőtér helyzete más gyakorlatokhoz a különböző célcsoportok alkalmazását nem engedi meg, vagy ha elegendő céltábla nem áll rendelkezésünkre, úgy ezt a nehézséget az egyes gyakorlatokhoz új célcsoportok telepítésével és az egyes célcsoportokon belül a különböző céltáblák mozgatásával hidaljuk át.

4. Az ellenséges tűz érzékeltesése.

Az ellenséges tűztevékenységet a jelző a fedezékből gyakorlótölténnyel leadott lövésekkel, ú. n. „jelzőtűz”-zel, az esetleges tűzértségi tűzhatást pedig puffancsok alkalmazásával érzékelteti. Aszerint, hogy puska, golyószóró vagy más tüzfegyver tüzt akarjuk érzékeltetni, a jelzőket puskával, golyószóróval, vagy a kérdéses tüzfegyverrel, valamint az azokhoz szükséges gyakorlótölténnyel kell ellátni. A tüzet a jelzők a gyakorlatvezető rendelkezése alapján a jelzőtiszt távbeszélőn (rádió) adott parancsára érzékeltetik. Az érzékeltető tűzből előállható balesetek elkerülése végett a jelzőket éles löszelrel ellátni nem szabad, csak akkor, ha azok felváltásuk után a gyakorló félhez nyerne beosztást és akkor is csak közvetlenül a gyakorlat megkezdése előtt. A jelzőket felváltó új legénységtől a náluk esetleg visszamaradt éles löszert feltétlenül be kell szedni. Ezeket a biztonsági teendőket a „Biztonsági intézkedések” fejezetében is tárgyalhattuk volna, de éppen a fokozott elővigyázat szükségessége miatt már itt nyomtatékosan felhívjuk a felelős parancsnok figyelmét erre!

Abban az esetben, ha az ellenséges tűzhatás fedezékek vagy híreszközök hiányában jelzőkkel nem érzékeltethető, úgy az ellenséges tűztevékenységet a gyakorlatvezető időnként élőszóval, esetleg egyes célokra vagy célcsoportokra vonatkoztatva „közlés” formájában juttassa kifejezésre.

II.

Tervezés.

Tekintettel arra, hogy a köteleklövés a gy. tanzd. (cső. szd.)-nál a kiképzés előrehaladottabb időszakában, vagy a kiképzés magasabb fokán álló csendőrökkel bonyolítják le, a tárgyat ehhez a színvonalhoz kell megválasztani és a résztvevők képességéhez kell a gyakorlatokat tervezni.

A gyakorlat tervezése során szemelőtt kell tartani, hogy a kidolgozott részleteket, továbbá a célcsoportok összetételét és azok távolságát — a gyakorlat sikere érdekében — tilos az érdekeltekkel közölni, vagy előzetesen megbeszélni. Különösen tilos a gyakorlatot előzetesen átvenni, mert ezzel a köteleklövés elveszteni valódi célját. Ez azonban nem zárja ki azt, hogy előzőleg más terepen, más célcsoportosítással, gyakorlótölténnyel ne végeztessünk hasonló tárgyú gyakorlatokat.

Mind a járőr, mind a raj köteleklövését a tanzd. (cső. szd.) parancsnok tervezi, a feladatok részletes kidolgozását azonban alantos tisztjeivel is végeztetheti. (Folytatjuk.)

A néma nyomozás köréből.

Közli a m. kir. csendőrség hírközpontja.

(Befejező közlemény.)

A Nyomozati Értesítő figyelmes átolvasása sok szép eredményt szerzett már az őrsöknek.

Lássuk errenézve az alábbi eseteket.

Az ipolysági őrs 1943. november 30-án a hírközpontnak jelentette, hogy 1943. november 8-án Nagy János* ipolysági lakos, vendéglős és szálloda tulajdonosnál megjelent egy 25—30 év körüli, 175—180 cm magas, kerek arcú, borotvált bajuszú és fekete hajú, jó megjelenésű férfi, aki sötétszürke kalapot, ugyanolyan színű hosszú téli nagykabátot, sötétkéék pulóvert, csíkos pantallót és fekete félcipőt viselt. A vendéglóstól szobát bérelt és ennek ürügye alatt a szállólóból 800 pengő értékű ágyneműt ellopott.

Az ismeretlen tettes a szálló vendéglőjébe Vasas János 1914 évi, érsekújvári születésű, apja: János, anyja: Pető Katalin, érsekújvári lakatos, személyadatokkal jegyezte be magát.

Ugyanez az egyén egy nappal később hasonló ürüggyel Virág Péter ugyancsak ipolysági vendéglős és szállodatulajdonostól is ellopott 800 P értékű ágyneműt és a községből nyomtalanul eltűnt.

Az ipolysági őrs az ismeretlen gyanúsítottnak a vendéglőjébe írt személyadatai alapján kérte a Nyomozati Értesítőben való nyomozását.

Később, 1943. december 18-án a dombóvári őrs is jelentette a hírközpontnak, hogy 1943. december 16-án Szász István dombóvári szállodatulajdonost egy ismeretlen férfi telefonon felhívta és aznapra 2 ágyas szobát rendelt. A vendég aznap 12 óra tájban érkezett meg és az előre rendelt szobát elfoglalta. Rövid időt töltött a szobában, majd onnan különböző ürüggyel két ízben is eltávozott, a szobából 200 P értékű ágyneműt ellopott és ismeretlen helyre megszökött.

Gyanúsított a vendéglőjébe Vasas János 1914. évi, nagysurányi születésű, apja: János, anyja: Farkas Jolán, újpesti lakos, lakatos, személyadatokkal írta be magát.

A hírközpont nyilvántartást kiértékelő alcsoportja a két bűncselekmény között az összefüggést azonnal felfedezte. Ezt az összefüggést megerősítette az ismeretlen tettesről mindkét őrs részéről jelentett azonos személyleírás és a ruházat teljes hasonlósága.

A két — azonos módon elkövetett — lopás után a kiértékelő alcsoport valószínűnek tartotta, hogy az ismeretlen tettes üzemelt tovább folytatja s azért kilétének megállapítása, illetőleg kézrekerítése végett a hírközpont a Nyomozati Értesítő 23/944—208. tétele száma alatt „Értesítés”-ben az őrsökkel és rendőrkapitányságokkal a már megtörtént bűncselekményeket, azok elkövetési módját, a tettes által a vendéglőjébe írt nevet, részletes személyleírását stb. közölte és egyúttal intézkedés történt, hogy az őrsök a körletükben levő vendéglők, szállodák tulajdonosainak figyelmét a tettesre felhívják azzal, hogy hasonló személyleírású, gyanús vendég érkezéséről az őrsöt rövid úton értesítsék.

Eredmény:

A nagysallói őrs 1944. január 31-én a hírközpontba jelentette, hogy 1944 január 28-án kb. 19 óra

* A neveket megváltoztattuk. (Szerk.)

tájban özv. Jónás Sándorné nagysallói lakos lakásán egy ismeretlen férfi megjelent, aki Zalai István néven jelentette be magát és közlelmezési ellenőrnek mondta magát. Az állítólagos Zalai István özv. Jónás Sándornétól szállást kért s 2 napon át tartózkodott ott. Ezt az időt az „élelmezési ellenőr“ arra használta fel, hogy özv. Jónásné lakásából kb. 2000 P értékű ruhaneműt és pénzt lopott. — Mint később megállapították, a tettes a lakás utcáféli ablakán hordta ki a szobából a tárgyakat.

A nagysallói őrs a nyomozást lefolytatta és megállapította, hogy a tettes nem Zalai István, hanem Zalai Mihály, aki 1914 október 2-án született Nyitra-kéren, rk., nőtlen, budapesti lakos, akinek apja: Mihály, anyja: Bárány Rozália.

A nagysallói őrs a gyanúsítottól a hírközpontnak teljes személyleírást küldött és annak a nézetének adott kifejezést, hogy a nagysallói lopás tettese azonos a Nyé. 23/944—208. tételszámában közölt szállodai lopások tettesével. Ez valószínűnek is látszott, mert mindhárom lopás gyanúsítottjáról azonos személyleírás állott a kiértékelő alcsoport rendelkezésére.

Míthogy a nagysallói őrs nyomozati bejelentéséből következtetni lehetett arra, hogy az ismeretlen gyanúsítottnak budapesti kapcsolatai vannak, az addig beérkezett nyomozati bejelentéseket a hírközpont a tettes budapesti kapcsolatainak felderítése végett a központi nyomozó parancsnokságnak átadta. A kivezényelt nyomozónak a rendelkezésére bocsátott adatok alapján sikerült magát a tettest Budapesten felkutatni és elfogni. Személyében mindhárom lopás kiderült és még 1 lopást ismert be, melyet Pápán, rendőrségi területen követett el.

A nyomozás folyamán értesült a hírközpont arról, hogy a Nyé. 23/944—208. tsz. alatt megjelent közlemény alapján a nagysallói őrs a körletében lévő vendéglők és szállodák tulajdonosait a tettes esetleges megjelenésére felhívta, aminek az lett az eredménye, hogy az egyik szálloda tulajdonosnője az egyik vendég érkezéséről — aki neki gyanús volt — értesítette az őrsöt. A vendég kétséget kizárólag igazolta a kiletét az igazoltatása végett megjelent járőrnek, s míthogy a vendég okmányait a járőr rendben találta, a szállóban hagyta. Másnap reggel a vendég anélkül, hogy bűncselekményt követett volna el, a szállodából eltávozott.

Pár nap elmúltával ugyanez az egyén Nagysalló községben újból megjelent. Ekkor követte el Zalai István néven özv. Jónásné kárára a 2000 P értékű lopást.

Bár az őrsnek nem sikerült a szálloda tulajdonosnőjének bejelentése alapján a lopást megakadályoznia, mégis előnyös helyzetben volt, mert az igazoltatásnál készített jegyzet alapján — amelyel későbbi használatra nagyon helyesen megtartott — azonnal kérhette a már ismert gyanúsított nyomozását. Elfogásakor megállapították, hogy az őrs általi igazoltatása alkalmával a valódi nevére kiállított okmányokkal igazolta magát, így pontos név és személyadatokkal volt nyomoztatható. Az őrs által a hírközpontnak jelentett ezek az adatok tették lehetővé, hogy a kivezényelt nyomozónak sikerült a tettes budapesti kapcsolatait felderíteni és őt magát elfogni.

Ennél a nyomozásnál a Nyé-ben megjelent közleménynek a nagysallói őrs által történt figyelmes átolvasása és a Nyé-ben elrendelt intézkedés pontos végrehajtása hozta meg a gyors sikert. Az őrsök, a nyilvántartó és a nyomozó alakulatok együttes munkája adhatja csak meg annak a lehetőségét, hogy az ország különböző részeiben felbukkanó bűnöző kézrekerüljön, mielőtt még az a bűncselekmények egész sorozatát elkövethetné.

Az őrsök csak az őrs körletében előfordult azonos bűncselekmények elkövetéséről szerezhetnek tudomást, a nyilvántartónak azonban az egész országra kiterjedően módjában van ezt megállapítani, ha az őrsök és nyomozó alakulatok ebben a munkájában nyomozati bejelentéseikkel támogatják. — Látjuk, hogy milyen haszonnal jár ez.

A hírközpont a kézrekerült tolvajok előző bűncselekményeinek megállapításával is sok értékes eredményhez juttatta már az őrsöket.

1. A kolozsvári rendőrkapitányság 1944 április 17-én rádióhíryanagban közölte, hogy vasúti bőrönd-tolvajlás miatt őrizetbe vette Zavaros László utazót, aki Sepsiszentgyörgyön 1914 február 6-án született, törvénytelen, salgótarjáni lakos, anyja: Zavaros Erzsébet.

A rendőrkapitányság közölte, hogy nevezettnél nagyobb mennyiségű pénz is van, ami valószínű gyanús körülmények között juthatott birtokába. Kérte annak megállapítását, hogy nevezettet más bűncselekmény nem terheli-e.

A kézrekerült vasúti tolvaj a csendőrség központi nyilvántartásában nem szerepelt. Azonban a nyilvántartást kiértékelő alcsoport a hasonlatosságok kutatása alkalmával a nyilvántartás anyagában (a vasúti tolvajlásokat tartalmazó nyilvántartásban) megállapította, hogy 1944 február 17-én Püspök-ladány—Báránd vasútállomások között közlekedő személyvonaton ismeretlen tettes Szócs János berettyóújfalui lakos sérelmére 1 bőröndöt — melyben ruhanemű és egyéb tárgyak voltak — 450 pengő értékben ellopott.

Míthogy a kézrekerült Zavaros László bőrönd-tolvaj a nála talált nagyobb mennyiségű pénz holtszerzését igazolni nem tudta, továbbá az általa elkövetett bűncselekmény módja is utalt az összefüggésre — a kiértékelő alcsoport valószínűnek látta, hogy Szócs János berettyóújfalui lakos sérelmére történt bőröndlopást is Zavaros követhette el. Erről a nagyváradi vasúti őrsöt 1944 április 20-án értesítette.

Eredmény:

A nagyváradi vasúti őrs 1944 május 3-án jelentette, hogy a kolozsvári rendőrkapitányság által elfogott Zavaros László tolvaj személyében Szócs János berettyóújfalui lakos sérelmére elkövetett bőröndlopást kiderítette. Ezenkívül Szócs rovására még két vasúti bőröndlopást is kiderített.

A ellopott tárgyak is nagyrészt megkerültek.

2. A gércei őrs 1942 február 25-én a hírközpontnak jelentette, hogy a toronyi őrs járőre a Nyomozókulcs alapján elfogta és a nyomozás végett a gércei őrsnek átadta Szarka Péter csavargót, aki 1941 október 24-én a gércei őrshez tartozó Hosszúpereszteg községben Kiss Istvánné sérelmére lopást követett el. Nevezett nyomozatának beszüntetését kérte.

Hősi halált haltak

Laki Dezső főtörzsőrmester és Vizi György őrmester

1944. június 27-én, a Budapestet ért ellenséges légitámadás alkalmával.

Tisztelgünk dicső emlékük előtt!

A nyilvántartást kiértékelő alcsoport a kézrekerült Szarka Péter csavargó multja után kutatva megállapította, hogy szokásos büntettes és előzőleg Dunántúlon követett el lopásokat.

A kiértékelő alcsoport ezekből az adatokból kiindulva azon a környéken, amelyen a kézrekerült Szarka Péter csavargott, a kiderítetlen lopások között kimutatta az összefüggéseket és megállapította, hogy 1942 január 25-én 16 óra körüli időben Farkas János fertőszéplaki lakos lakásának nyitott kamra-helyiségéből ismeretlen tettes élelmiszert, zsákot és 1 pár hosszúszerű férficipőt lopott.

Az őrs a nyomozás folyamán a tettesre vonatkozólag csak annyit tudott megállapítani, hogy az kb. 30—40 év körüli, kb. 170 cm magas, erős termetű, fekete nyírott bajuszú csavargó volt, aki magát egyes helyeken Péternek mondta.

Míthogy a kézrekerült Szarka Péter Fertőszéplak környékén is csavargott és személyleírásánál is némi hasonlatosság mutatkozott azzal az ismeretlen Péter nevű gyanúsítottával, aki Fertőszéplakon a lopást elkövette, a hírközpont ezt a körülményt és azt, hogy nevezett jelenleg hol található fel, az érdekelt eszterházi őrsrel közölte.

Eredmény:

Az eszterházi őrs 1942 március 31-én jelentette, hogy a kézrekerült Szarka Péter csavargót a szombathelyi kir. ügyészség fogházából nyomozás végett kikérte és nevezett személyében Farkas János fertőszéplaki lakos sérelmére elkövetett lopási esetet kiderítette. A bűnjelek is megkerültek.

3. A tököli őrs 1940 szeptember 4-én a hírközpontnak jelentette, hogy 1940 szeptember 3-án Mákos Elek Tököl községhez tartozó horthyligeti lakos lakásába a délutáni órákban ismeretlen tettesek az ablak betörése után behatoltak és onnan különböző ruhaneműt és egyéb tárgyakat loptak. A kár 1030 pengő.

1940. szeptember 16-án ugyancsak a tököli őrs jelentette, hogy a Mákos Elek sérelmére elkövetett lopási esetet kiderítette.

A lopást Somos Ferenc, szül. 1918 szeptember 27-én, Szombathelyen, rk., nőtlen, faesztergályos segéd, szombathelyi illetőségű és társa: Lengyel Éva, szül.: Mohácson, 1920 november 29-én, hajadon, mohácsi illetőségű, mindketten újpesti lakosok, követék el.

A kiértékelő alcsoport a kézrekerült tolvajok multja után kutatva megállapította, hogy azok bűn-

tetett előéletűek és Budapest környékén szoktak lopásokat elkövetni.

Ezekből az adatokból kiindulva — figyelembe véve a kézrekerült gyanúsítottak által elkövetett bűncselekmények módját — a kiértékelő al csoport a Pest környéki kiderítetlen lopási esetek között kutatta az összefüggéseket.

A kutatás alkalmával megállapította, hogy 1940 szeptember 8-án 16—18 óra közötti időben özv. Tanker Istvánné dunakeszi lakos lakásába ismeretlen tettesek a nyitott ablakon át behatolva különböző ruhaneműt loptak 200 pengő értékben.

Az érdekelt alagi őrs a tettesek kilétére semmiféle személyi adatot nem tudott megállapítani.

Minthogy a kézrekerült Somos Ferenc és társa a lopásokat rendszerint a nappali időszakban ablakbetörés útján követték el — a kiértékelő al csoport arra következtetett, hogy özv. Tanker Istvánné, dunakeszi lakosnál is nevezettek követhették el a lopást. Erről a körülményről az érdekelt alagi őrsöt értesítette azzal, hogy nevezettek a pestvidéki kir. ügyészség fogházában feltalálhatók.

Eredmény:

Az alagi őrs 1940 szeptember 29-én a hírközpontnak jelentette, hogy a pestvidéki kir. ügyészség fogházában levő Somos Ferenc és Lengyel Éva személyében az özv. Tankerné sérelmére elkövetett lopási esetet kiderítette. Az ellopott tárgyak megkerültek.

Ezek az esetek mutatják, hogy milyen támogatást nyújthat a hírközpont az őrsöknek a kiderítetlen esetek sikeres nyomozásában is. Az érdekelt nyomozó szerveket a nyilvántartás anyagából mindig sikeresen tudja támogatni, ha azok a bűncselekményekkel kapcsolatban a hírközpontnak mindent jelentenek.

Több eset tanuskodik arról, hogy a hírközpontnak jelentett, lényegtelennek látszó adat útján sikerült a bűncselekmény tettesét a nyilvántartás anyagában megállapítani.

Eljenek ezzel a nagy segítséggel az őrsök!

EMCÉKEZZÜNK!

Vágó János dombóvi őrsbeli népfelkelő, katonaszökevények üldözése közben, 1917 július 29-én egy szökevény meglötte. Meghalt az őrsön 1917 augusztus 2-án.

Teszlák György kiskunmajsai őrsbeli tartalékos őrmestert lesállítás alkalmával egy katonaszökevény Kiskunmajsán 1917 augusztus 3-án agyonlötte.

Suba Béla nyugállományú I. oszt. őrmester, volt kászonszabasi járás- és őrsparancsnok, mint népfelkelő, paszirtbiztosító szolgálatban szerzett betegségében 1918 augusztus 8-án Győrött meghalt.

Kapus József őrsvezető címz. őrmester, a székelykeresztúri katonaszökevények vezetője, a 9. Isonzo-csatában a Doberdón 1915 augusztus 10-én elesett.

Bereczki Dávid felsődebrői őrsbeli főtörzsőrmestert egy elfogadó kommunista 1919 augusztus 13-án Felsődebrőn agyonlötte.

Turi István berszászkai őrsbeli csendőr 1915 augusztus 14-én a szerb partra végrehajtott éjjeli rajtaütés során a partraszállás alkalmával a Dunába fulladt.

PORTYÁZÁS

Néhány hétig díjtalanul utazhattak a csendőrök Budapest villamosain. Akár szolgálati célból utaztak, akár moziba mentek, jegyet nem kellett váltani.

Nem mindenki vette igénybe ezt a lehetőséget. Láttunk csendőrt, akit a kalauz figyelmeztetett, hogy elég az igazolványát felmutatni. A csendőr azt felelte, hogy szívesebben utazik pénzért, amikor nem szolgálatba megy.

Ebben az esetben ez túlzás volt, mégis van benne valami jóleső. A csendőr a közgazdálkodás dolgában filléres. Tákarékos és pontos. Némelyek ezt anyagiaskodásnak, sőt kapzsiságnak tartják, pedig egyes kivételektől eltekintve, csupán rendszeretet és okszerűség. Ha a csendőrnek ez a vonása kapzsiság lenne, akkor mohón kapott volna az ingyen-villamoson és minden szabadidejét rajta töltötte volna, hogy kihasználja a lehetőséget, de nem tette. Sőt, szerény tartózkodást, csendes kis szegyenkezés-féjét lehetett látni azokon is, akik jegyváltás nélkül utaztak. Ez a piruló díjtalanság jól állott a csendőrnek. Ilyen kicsiségből sokat lehet látni.

Aki az ingyen fillért nem szívesen fogadja el, még biztosabb, hogy elhárítja magától az ingyen pengőt is, nem beszélve az ezrekről és tízezekekről, amik mostanában ott hevernek majd minden ajtószegletben, csak le kell értük hajolni, sőt azt se mindig, mert tálcán kínálják.

Hogy köztünk is vannak, akiket a pénz megszedíti, az valószínű. Ha kisül a dolog, csúnyán ráfizetnek, ha pedig észrevétlenül ússzák meg ezt a mocskos vagyonszerzést, le kell mondaniok a tiszta lelkiismeret és az önbecsülés zamatáról, ami nélkül a férfiember élete csak tengődés.

Ezek kivételek és vagy azonnal eléri őket a megtorlás, vagy később út vissza rájuk a maguk aljassága. A többiek önértékesek és becsületesekek. Nem szeretnek ingyen utazni akkor sem, ha erre felhatalmazást kapnak. Igazuk van. Megér ez ötven fillért, de még sokkal többet is.

Észrevettük azt is, hogy nagyon megnézték a budapestiek a csendőrt. Némelyik, aki talán sose látott ilyet közelről, úgy bámulta a kis tollforgót, mint valami egzotikus csodát. Néha azt is érezni lehetett, hogy ebben a béméskedésben van valami idegenkedés, vagy talán félelem meg bizalmatlanság is. Ha így van, nem értjük és mégis értjük a dolgot.

Nem értjük azért, mert elvégre mi is csak magyarok lennénk talán és elsősorban mi érezzük kötelességünknek és rendeltetésünknek, hogy senki tisztességes ember ne tartson tőlünk, hanem ellenkezőleg: örüljön a látásunknak, mert jelenlétünk egyértelmű a feltétel nélküli és mindenkit egyformán megillető biztonsággal.

Értjük viszont a dolgot azért, mert ha a vidék minden igazi színe, ereje, természetessége felvonulna a főváros utcáin, azon is éppen úgy csodálkoznának némelyek, mint rajtuk csodálkoztak. Ez már régi dolog. A nagyvárosi ember lassanként elpuhul és megszokja, hogy a hivatalból, egy kávéházból és egy moziból áll egész Magyarország, természetesen

számára. Bevattázódik ebbe a puha háromszögbe s ha ebben a háromszögben hirtelen megjelenne egy bugaci bika, felfordulás lenne belőle. A nagyvárosi ember fegyelmélettel elvisel minden megpróbáltatást, ami kifejezetten a nagyvárosi élettel velezár, de az igazi vidéki jelenségek nyersegek és kényelmetlenek, sokszor egyenesen idegenek számára.

Ez az oka — remélhetőleg csak ez az oka — annak, hogy rajtuk is úgy csodálkoztak. Hiába, tudomásul kell vennünk, hogy a város nem ismer bennünket. Régi, megkövesedett mesék tartják magukat óriás tenyerről, szuronyról és pofonról. A csendőrt mint embert nem ismerik. Azt tudják, mert látják, hogy a rendőr átvezeti a gyermekeket a forgalmas helyeken, de azt nem tudják, mert nem látják, hogy a csendőr mennyi olyan bajt hárít el az emberek felől, mennyi olyan könnyet töröl le, amelyek nem tartoznak szorosán a szolgálatához. Nem látják a portyázó járőrt, amint ismerősen és barátságosan köszöntik a tanyákon, falvakban, s amint az emberek ügyes-bajos dolgait türelemmel igazítja el a kölcsönadott mosóteknőtől a Juli néni köszvényéig tanácsaival és emberséges érdeklődésével.

Nem esik jól, hogy a nagyvárosi ember ilyen kevésbé ismer bennünket, nem is jó az így. A házódzás, félreismerés hibákat is csinálhat. Talán még marcona és bármilyen feladatra vakon vállalkozó janicsároknak is néznek bennünket egyesek?...

A városi ember szereti a törvényt és a többi szabályt. Jó lenne megmagyarázni neki, hogy ebben a csendőr nagyon egyetért vele s azonfelül a csendőr tökéletesen tudja is a törvényeket és azokat minden viszonyok között be is tartja.

Ez volt mindig a legnagyobb erőnk és ez az országunk is a legnagyobb ereje. A törvény, a mi második bibliánk azóta, amióta csak a csendőrség működik. Erre nagyon ráneveltek bennünket s erről nem is lehetne leszoktatni bennünket.

Minden oka megvan a fővárosi embernek arra, hogy bizalommal és riadozás nélkül nézze a villamoson a kis tollforgókat. Ha azok nem olyanok lennének, amilyenek, akkor ebben az országban vagy egyáltalában nem lenne törvény, vagy — már régen nem magyar törvény lenne. Mi vagyunk maga a megtestesült, rendíthetetlen Törvény és nyugodtan állítjuk, mert tudjuk, hogy bárki elhagyhatja ebben az országban a törvény útját, a csendőr azonban soha, hajszára sem, mert ha megtenné, végé lenne életnek, mindennek ebben az országban.

Nagyon hasznos lenne a mostani izgatott időben, ha ezt a budapesti nagykerületen éppen úgy tudnák az emberek, mint ahogy tudják a Kömpöc-pusztaiak. Akkor nem kellene idegesillapító a kakastoll ellen. És nem kellene Budapestről azzal az érzéssel hazamennünk, hogy valami láthatatlan és megfoghatatlan ék van közöttünk és a fővárosi ember között. Megmondjuk őszintén, hogy a nehéz szolgálatunkat magáért a szolgálatért szívesen és buzgón csináljuk, ezért mi köszönetet nem várunk, de rosszul esik, ha félreismerést, éket látunk köztünk és a nagyváros között. És nem hallgathatjuk el, hogy akik ezt az éket verik — mert verik is — közénk, azok túlságosan rossz szolgálatot tesznek az országunknak. Esetleg végzetesen rosszat.

Nem mehetünk el szó nélkül az ideai termés mellett, ami részben már beért, részben pedig ígérkezik.

Nincs szebb látvány a csendőr szemében a szép búzakaralásznál, meg az óriásra nőtt krumplinnál. Összerakhatják a világ minden múzeumából a leggyönyörűbb képeket, mindaz semmi a természet évi ajándékainak a látásához, mert az egyik csak emberi művészet — bármennyire szép és értékes —, a másik pedig Isten művészete és élete az embernek.

Ettől ne hagyjuk eltéríteni magunkat soha. Társaságokban szívesen beszélnek az emberek képekről, szobrokról, zenéről, sokszor nem értenek egyikhez sem, de beszélnek róla, mert a még kevésbé tanultak okosnak és műveltnak látják őket, ez a látszat pedig sokaknak minden pénzt megér.

Ha ilyen nagyképmű társaságba kerülünk és már nagyon megszorognak bennünket, hogy a milói Vénusszal milyen viszonyban állunk, mondjuk meg egész nyugodtan, hogy valamit tudunk róla; de most kiszorította a gondolatainkból az a kukoricatábla, amit a napokban láttunk a Tolvaj-dűlőben. Ez a tábla olyan magas, olyan erős, a zöldje olyan harsogó, az esősepek annyi gyémántot szórtak a levelekre, hogy ennél szebb csudát talán sehol a világon látni nem lehet.

Kell a művelődés, szeretni és ismerni kell — kinék-kinék megfelelő mértékig — az ember művészi alkotásait is, de ne a búza, meg a kukorica rovására. Nem szabad a búzát azzal bántani, hogy amikor rá nézünk, csak a mázsaérték jut eszünkbe. A leg-egyszerűbb földművesről is állítjuk, hogy amikor reggelenként megáll a búzatábla szélén, a jövődön haszon és kenyeri örömen felül átsuhan a lelken az az érzés is, amit ő csak érez, de amit a művelt ember már nevéen is tud szólítani: művészi élmény. A szépnek szóló öröm, mert az ember csak addig ember, amíg a szépet észreveszi és szereti.

Az idén gyönyörködhetünk a szépben. Ne menjünk el mellette vakon. A szolgálat megengedi, hogy egy-egy percre rácsodálkozzunk erre a sok szépségre és napi apróságokkal piszmogó kis gondolatainkat megfürösszük ebben a csodában, amit a határ a szemnek mutat.

Aztán otthon nézzük meg a képet a falon, meg a szomszédasszony irigyelt függönyét s csak legyintünk rá egyet.

És ha már a társaság szóba került, mondjunk még róla valamit. Kétféle társaság van. Egyik az összehangolt, egymást jól ismerő és kedvelő emberek találkozója, a másik pedig valami kényszerű vagy mesterkélt ok miatt verbuvált gyülekezet.

A meghitt emberek társasága kedves és szükséges dolog. A gondolatok kicserélődnek, a gondok súlya megoszlik, a tréfának és jókedvnek szélesebb a tere. Aki az ilyen társaságot is kerüli, nem jól teszi, mert sok örömtől fosztja meg magát, életfelfogása egyoldalúvá merevedik és a jókedvét nem tudja megtartani, mert a jókedv társas lény. Egymagában értelmetlenül válik s éppen ezért hamarosan elhervad. A magányos ember lehet okos, kiegyensúlyozott, de jókedvű soha. A meghitt társaság tehát olyan nélkülözhetetlen, mint a kenyér. Működésével, aranynál többet ér, de túlozva ez is csömörbe vész.

A muzsáj-társaság pedig igazi elemi csapás. Magasabb állású emberek nem menekülhetnek előle, ez már velejár a hivattal, de minket senki sem kényeszerit erre.

Mégis látunk ilyet eleget még fíkarncnyi falukon is. Adva van egy szereplésre vágyó asszony és kész a látszat-társaság, mert a szereplési vágy nem a meghittséget veszi meghívási alapul, hanem azt a rangsort, ami a faluban kialakult. Így kerülnek emberek olyan helyzetbe, hogy mosolyogni kénytelenek arra, akit pedig legszívesebben hátbavernének. Udvariasan bókolnak neki, magukban pedig a gutálval üttetik. Az ilyen társaság tagjai pontosan tudják egymásról, hogy ki mikor mit gondol, de nem azt mondja, hanem az ellenkezőjét. Így hazudoznak egymásnak néhány óráig, azután émelve hazamennek s otthon, családi körben mindenről és mindenkiről kijön az igazság, az őszinte vélemény, addig aludni sem lehet.

Mindezt nagyon jól tudja mindenki, de azért a jövő héten ugyanaz a társaság egy másik házban találkozik és kezdik a színházat előlrol.

Néha elkerülhetetlen, hogy a társaságnak ebben a fajtájában résztvegyünk. Ilyenkor keresztényi türelemmel és jószívvel mosolygással nyeljük le a békát, de legyünk annyira értelmes és józan emberek, hogy ilyen békanyeléseket mi magunk kényszerítő szükség nélkül ne rendezzünk. Az igazi jó társaság az egyező egyéniségek találkozására révén magától szokott kialakulni, ezen ne próbáljunk változtatni, mert ez a kérdés nem tűri a menetrend-változást.

A nőtlenség legjobb társasága egyébként a laktanyában található, csak a nőknek lehet ilyen muzsáj-társaságuk, ha a szereplést többre becsülik az otthonuk nyugalmánál és zavartalanságánál.

Annál nevetségesebbek ezek a szereplési társaságok manapság, amikor bejelentett kormányprogram, hogy az embert az emberhez, magyart a magyarhoz közelebb, kell hozni. Ennek pedig nem a társasélet az alapja, hanem maga az élet.

Udvarias csevegéssel nem jutunk egymáshoz közelebb. Legyünk egymáshoz őszintébbek, ne hazudjunk ott, ahol a gyerekek betegségei miatt inkább szükségről lehet beszélni. Ne hencegjünk különböző rendű és rangú emberek többnyire kitálat vagy nagyított barátságával, hanem rajta legyen a szemünk mindig azokon, akiket segíteni kell. Ne sajnáljuk a fáradságot, ha tudunk is segíteni.

Ez a legerősebb kapocs, ami embert az emberrel összeköthet. Ma nehéz az élet, sok a gond, sok embernek van szüksége tanácsra, útbaigazításra, adjuk meg azt mindenkinek, aki hozzánk fordul. Minél egyszerűbb, minél gondterheltebb valaki, annál többet kell vele emberileg is foglalkozni. Néha elég egyetlen útbaigazító jószó, már rendbehoztuk valakinek a gondját.

Folytathatnánk a fejtegetést kötettségünkön, de így is érti mindenki, miről van szó. Egyszerű a dolog. Nyissuk ki a szemünket és vegyük észre a küzködő embereket. A hátunk mögött komiszkodó és szembe barátságot színlelő emberek uszonnatatása helyett okosabb is, meg tisztesebb is egy hádbavonult napszámosember családjával törődni.

Cigányigazoltatás.

Írta: VIGH GYULA őrmester (Budapest).

Nem kell bizonygatnom a csendőrnek, hogy nincs nehezebb feladat, mint a cigányigazoltatás. Idősebb bajtársaim éppen olyan jól tudják ezt, mint azt a másik igazságot, hogy kóborló, általában ismeretlen cigányok lelkiismeretes igazoltatásának elmulasztása nagy veszélyt jelent a közre.

Az itt következő eset leírásával ifjabb bajtársaimnak akarom mindezt bemutatni.

1943 szeptemberében a batorkeszi őrsön teljesítettem szolgálatot. Egyik napon Berczeli Antal cső. járőrtársammal útvonalportyázásra vezényeltek ki beünket. Feladatunk volt: Batorkeszi, Bucs, Karva és Dunamocs községek között az útvonalat leportyázni és a szállítasokat ellenőrizni.

Kb. 15 óra volt, amikor Dunamocs községből Karva község felé vezető másodrendű műúton, a községtől kb. 1 km-re kerékpároztunk. Amint a község északi szélén fekvő szőlőskertek sarkához értünk, észleltük, hogy az ott elterülő akácós erdőben, az úttól mintegy 400 m-re, 18—20 főnyi cigánykaraván tanyázik, az erdő fái között tűz körül kuporogva. Rozoga szekerek mellett lesoványodott gebéjük legelészett az akácós bokrai között.

Járőrtársammal közöltem, hogy igazoltatni fogjuk őket. Érkezésünket üdvölgéssel fogadták, egymást túlharsogva kiabálták, hogy: „Meggyittünk őrmester úr heze! Kezit csókulom, mért mink a meguk cigányait vegyünk!”

A Nyomozókulccsal való igazoltatással nem sokra mentem, mert a bement Bihari és Kolompár nevek végeláthatatlan oszlopsorai közül sehogysikerült kihámozni egyiküket sem, mert nevükön kívül sem születési helyüket, sem évüket nem tudták megmondani. Közelebbi meghatározásul csupán annyit tudtak mondani, hogy tél, vagy nyár volt akkor.

Mivel az igazoltatással holt pontra jutottunk, így utasítottam őket, hogy fogják be gebéjüket s ha valóban „heze gyittek”, akkor a község házában „ki gyin az igazság”. A nagy cihelődés közben egyik másik cigányférfi hangoztatta, hogy ők mindannyian dunamocsiak, csak 2 évvel ezelőtt kaptak a helybeli község előjáróságától eltávozási engedélyt 2 évi időtartamra teknővájás céljából s azóta Veszprém, Vas, Zala és Tolna vm.-ben kóboroltak. Elmöndték még, hogy a banda feje, id. Bihari Antal, jelenleg bent van a „kezsigben a jegyzénél az írásért”!

Végre nagy láрма közepette a rajkók felkászolódtak a szekerre s a díszes társaság elindult a község felé. Útközben a községből jövő idősebb emberekkel találkoztunk, akiktől megkérdeztük, hogy ismerik-e a jövevényeket, mire mindegyiktől azt a választ kaptuk, hogy bár ne ismernék őket.

Közben megérkeztünk a község házához, ahol a főjegyző urat még irodájában találtuk. Közöltem jövetelünk célját és kértem, hogy mutassa meg a helybeli letelepedett cigányok „név- és fénykép-albumát”, hogy priolálni tudjam a jövevényeket, mivel én személyesen még nem ismerem őket. A főjegyző úr készséggel teljesítette kérésemet. Ez idő alatt társam az udvaron, egysoros vonalban a jegyzői iroda ablakával szemben sorakoztatta őket s így

az ablakon keresztül nyugodtan végezhetjük az asztalon levő album ábráival az udvaron levő arcok összehasonlítását.

A priolálás csakhamar meg is történt, ami azzal végződött, hogy a felnöttek közül egy kb. 30 év körüli, kb. 165 cm. magas, feltűnően fekete cigányférfi és egy kb. 25 év körüli nő nem volt az albumban szereplők között. Ezt a körülményt megerősítette a főjegyző úr is, aki a két személy kivételével mindannyit ismert.

Mivel a két jövevény ismeretlen volt, a nyitott ablakon keresztül kérdeztem előbb a férfitől, hogy mi a neve, mire a sor végéről egy hórihorgas, harcsabajuszú cigányférfi felelt, hogy Lakatos Sándor, míg a kérdezett bambán nézett rám, színlelve azt, mintha nem értette volna, hogy róla van szó. Kérdeztem tovább, hogy hány éves, mire ismét amaz felelt, hogy 30 éves.

Ez a körülmény felette gyanús volt, ezért utasítottam járőrtársamat, hogy különítse el a többtől az ismeretlen cigányt és kísérje figyelemmel.

Ezután az ismeretlen nőtől kérdeztem, hogy mi a neve. Erre egy vén, pipaszárnélküli pipát szívó banya felelt, hogy Lázár Mária! A kérdezett nő itt sem felelt, ami még gyanúsabbá tette előttem lényüket.

Egyenként behívtam a két hontalant az irodába, ahol egymástól elkülönítve kikérdeztem őket s itt már össze-vissza beszélve, megváltoztatták a kint állóktól bement nevüket és születési helyüket.

A férfi, bár kitartott egyideig amellett, hogy ő Dunamivocson született (itt árulta el először a kint állókat, mert nem Dunamivocs volt a község neve, hanem Dunamocs), későbbi születési helyéül Kisteleket választotta, míg a kint álló cigány által mondott Lakatos Sándor nevet Ripa Jóskára változtatta.

A cigánynő, akiről ekkor már kiderült, hogy vadházastársa az állítólagos Jóskának, azt adta elő, hogy ő valóban Lázár Mária, azt azonban, hogy hol született, nem tudja és semmiféle igazolvánnyal nem tudja magát igazolni. Kikérdezésük során megállapítottam, hogy mindketten hazudnak és az volt az érzésem, hogy valami nagy bünt akarnak leplezni, ami miatt valódi nevüket és születési helyüket eltitkolják.

Mivel a két hontalan nem tudta magát igazolni és igen gyanússá váltak előttem, kijelenttem elfogatásukat, majd az őrárat portyázását félbeszakítva, megmotozásuk után elindultunk Batorkeszi község felé, hogy az őrsön rendelkezésre álló egyéb segédeszközökből megállapítsam kilétüket.

Az őrsön ismét elülről kezdtem kikérdezésüket, ahol ismét megváltoztatták Dunamocson történt előadásukat és egymást meghazudtolva, össze-vissza beszéltek.

Ekkor újabban megmotoztam őket, amikor is a férfi kabátja alsó szegélyében valami ropogós dologra akadtam, amit a kabát szélének felfejtése után tudtam kiemelni. Akkor láttam, hogy egy keresztlevél az, Sárközi Pál soponyai lakos névre kiállítva, 1943 szeptember hó 24-én a soponyai plébánia hivatal által.

Erre a cigány azt adta elő, hogy az az ő tulajdona és hogy most már megmondja, hogy neki Sárközi Pál a neve. De bővebben ezután sem nyilatkozott személyéről.

Ezután ismét az elkülönítve őrzött vadházastársát kérdeztem ki, aki megcáfolta azt, hogy a férfit Sárközi Pálnak hívják. A keresztkérdések alatt megtörve kijelentette, hogy most már mindent megmond, úgy amint van.

Ezután előadta, hogy vadházastársát Kolompár János (Rudi)-nak hívják, katonaszökevény és sok lopás miatt körözik.

Nyomban fellapoztam a Nyomozókulcs betűsorrendjét és a legnagyobb örömmre valóban bent volt a neve a 310. lapoldal alsó sorában, vastag betűkkel és még vagy 6 álnév kíséretében.

Ezután ismét a cigányférfit fogtam kikérdezés alá. Amint a szobába belépett, nevéen szólítottam, mire feltűnően nyugtalan lett és alig két perc múlva jelentette, hogy mindent elmond.

Vallomása a jelen volt bizalmi egyének előtt a következően hangzott:

Valahol a Felvidéken született 1912 táján, ahol szüleivel 10 éves koráig lakott. Szülei korán elhaltak, ezért ismeretlen cigánykaraván közé keveredett, akikkel együtt kóborolt mindaddig, amíg katonának be nem sorozták. 1937-ben a csehek katonai szolgálatra hívták be, de pár hét múlva megszökött. Ipolyságnál átszökött magyar területre, itt Szegedre ment, mivel úgy hallotta, hogy ott rokoni vannak. Szegedre hamarjában akadt egy jóbarátja, akivel megkezdtek lopási műveleteiket. Szegeden több évig tanyázott. Amikor a gyakori lopásaik miatt gyanakodni kezdtek rájuk, egymásnak búcsút mondvá elváltak. Lopásaik tárgya főleg ékszer és ruhanemű volt. Ezeket nagyobbára lakatlan helyiségekből lopták el és orgazdáknak adták el.

Szegedről távozva Tápé és Deszk községekben követtek el újabb lopásokat egy új ismerősével.

Itt nem sokáig működhetek, mert lopás közben két izben megzavarták s részben fel is ismerték őket. Ezért elhatározta, hogy felkeresi Soponya (Fejér vm.) községben lakó Kolompár József nagybátyját, akinél azontúl lakni fog. Kóborlása közben a lopott pénzből ismeretlen cigányoktól hamis keresztleveleket és egyéb igazoló írásokat vásárolt, melyekkel útközben igazolta magát az őt igazoltató csendőrök előtt!

Fejér vm.-ben kóborolva, több kisebb lopást követett el. Ezekre már nem is emlékszik. 1940 decemberében megérkezett Soponyára, ahol Kolompár József nagybátyja felajánlotta neki kunyhója egyik sarkát. Itt hosszabb ideig lakott, különféle álnevek használatával. Itt szerzett egy pár fogót és pléhvágó ollót és sorrajárta a községeket drótozás ürügye alatt. Közben kinézte magának azokat a lakásokat, ahol sejtett valamit. Éjjel azután elment ezekre a helyekre baromfit és ruhaneműt lopni, amiket nyomban eladott ismert zsidó orgazdáinak. A zsidókkal mindig igen jól megértették egymást, az orgazdái mindig azok sorából kerültek ki!

Emlékezete szerint Soponyán és a környező községekben kb. 300—400 baromfit lopkodott össze a 3 év alatt. Több esetben lopott lószerszámokat, két esetben gépszíjat és sok esetben ruhaneműt.

Mivel a községben ismeretes volt a neve, így a falubeli legényekkel őt is sorozás alá vették és 1941 őszén be is hívták katonai szolgálatra Sárbogárdra. Itteni ideje alatt több esetben lopott kincstári lepe-

dőket oly módon, hogy amikor bajtársai levonultak az udvarra gyakorlatra, ő a W. C.-re futott, majd amikor már senki nem volt a szobában, visszaosont s a bajtársai ágyáról levett 1—2 lepedőt és azt a köpenye vagy zubbonya alá rejtette úgy, hogy a testére csavarta s utána lement a foglalkozásra. A köpenyét, zubbonyát egész nap le nem vetve, este a kimenő idő alatt kivitte a lepedőket a városba és előtte ismeretlen asszonyoknak eladta darabonként 15 pengőért.

Később 7 román származású bajtársával egyik este betörték a lakótanya kázinó helyiségébe. 5 liter bor elfogyasztása után a városba mentek, de ott verekedés közben elfogta őket a készültség és így kikerült, hogy ők voltak a kázinó betörői. E cselekményük miatt őt a pécsi honvéd törvényszék 6 évi és 7 havi börtönbüntetésre ítélte. 3 heti otléte után egy óvatlan pillanatban megszökött.

Nem mert Soponya községbe menni, mert tudta, hogy körözik. Ismeretlen cigányoktól ismét hamis igazoló írást szerzett, majd bajuszát, szakállát meghagyva, külsejét megváltoztatta és ismét visszament Soponya községbe, de ott nem mutatkozott, inkább a környékbeli községekben vályogvetéssel, főképpen azonban lopásokkal foglalkozott.

Nyugodt itt sem volt, ezért 1943 szeptember 24-én megkérte nagybátyját, Kolompár Józsefet, hogy menjen el a kislángi plébániára és váltsa a részére Sárközi Pál nevére egy keresztlevelet, hogy ezentúl azon a néven lakhasson ott. Nagybátyja a kérését teljesítette is 50 pengő fejében. Ezt a keresztlevelet találtam meg nála. A keresztlevelet azonban nem használta, mert a nem sokkal azelőtt szövétséget kötött Lázár Mária vadházastársával éppen búcsút akartak mondani Soponyának, amikor a község utcáján találkozott Bihari Antal és Lakatos Károly teknővájó cigányok karavánjával, akik 1 lovas kocsi-jukkal Tolnamegyéből vándoroltak Dunamocsra. Beszélgetésük során közölte aggodalmait Biharival, aki ajánlatot tett neki, hogy tartson vele Dunamocsra s majd ő ott vált a részére egy Lakatos Sándor névre szóló keresztlevelet, amivel azontúl mehet bátran, nem fognak ráismerni.

Kapott az ajánlaton, annál is inkább, mert Bihari közölte azt is, hogy fiával fogadja és mint mostohafia fog azontúl szerepelni. Közölte Bihari azt is, hogy amint megérkeznek Dunamocsra, azonnal bemegy a községházára és megváltja a szokásos eltávozási igazolást és a jegyzőtől egy keresztlevelet kér Lakatos Sándor névre. Másnap pedig elmennek Komáromba és a város szélén levő len-kazlakról ellopják a nagy katonai ponyvákat, az ott levő szalmakazlakba elrejtik s majd egy hónap múlva elmennek értük és elviszik Fejérmegyébe, ahol jó pénzt érlelnek.

Előadta még, hogy útközben Bánhidán, Környén és több ismeretlen községben lószerszámot és gépszíjat loptak, amiket ott nyomban eladtak ismeretlen egyéneknek.

Amikor mindezeket feljegyeztem, felhívtam a budapesti csendőrségi hírközpontot, ahonnan azonnali válaszában megkaptam Kolompár János (Rudi) priuszát, amely szerint:

a pécsi honv. törvényszék mint katonaszökevény körözött 6 évi és 7 havi börtönbüntetésé miatt, továbbá a különböző évfolyambeli Nyé. és Bkl. számaiban a szegedi kir. törvényszék a közben kézrekerült társa által kiderült 24 rendbeli betöréssel lopás büntette és 9 rendbeli lopás kísérlete miatt, úgyszintén a tápéi, valamint a deszki csendőrség is többrendbeli betöréssel lopás miatt körözi.

A hírközpont közölte Kolompár születési helyét is, amit most már én közöltem nevezetel.

Ezután Kolompárt vadházastársával együtt az őrsállomáson őrizet alatt visszahagyva, járőrtársammal azonnal Dunamocsra indultam kerékpáron a még ott levő Bihari-familia kézrekerítésére. Legnagyobb örömmre a karavánt még együtt találtam. Meghagytam nekik, hogy pakoljanak, megyünk Bátorkeszire. Érkezésünket erőltetett örömmel fogadták, majd a gyermekeket felrakták a kocsira, ők pedig — utasításomra — a kocsit után beálltak párosával s megindultak az őrsállomás felé, ahová minden baj nélkül megérkeztünk.

Itt elkülönítve őket egymástól, megkezdtem a kikérdezésüket. Bihari Antal, aki a karaván feje volt, csakhamar beismert több bűncselekményt, sejtve, hogy Kolompár azt nekem ugyanis elmondta. Beismerte azt is, amit Kolompár előadott. Előadása közben többrendbeli lopást beismert. Ezek között még templombetörés is szerepelt, amikor az Oltári Szentséget is ellopták.

Távbeszélőn megkértem a tápéi és a tolnatamási őrsöt, hogy vegyék át a karavánt és folytassák le a nyomozást. Ez meg is történt.

Nevezettek elfogásától számított 8. nap reggel a pécsi honv. törvényszéktől távirati értesítést kaptam, hogy a tápéi őrstől átvett Kolompár János Rudit a honv. törvényszék golyó általi halálra ítélte s a kivégzésnél jelen lehetek. Az idő rövidsége miatt nem tudtam elmenni s így Kolompárt már nem láthattam meg életében.

Bihari Antalt és Lakatos Károlyt, amint később értesültem, sorozatos lopásaik miatt a szekszárdi kir. törvényszék 4—4 évi börtönbüntetésre ítélte.

II. József idejében a határőrvidékeken a canton-rendszer hozták be. Minden határőr ezred területe egy cantont képezett. Ez a zászlóaljoknak megfelelően 2 kerületre, a kerület 2 járásra oszlott, mind-egyikben 3—3 század körletével. A canton élén az ezredparancsnok állott, mellette a közigazgatási teendők vezetésére rendelt törzstiszt. A kerületek és járársok élére századosok, a század körletek élére alantós tisztek, vagy zászlósok voltak beosztva. Mindezen tisztek nem teljesítették csapatszolgálatot, hanem a közigazgatást látták el. A cantonnál 1 hadbíró, 1 csapatszámvevő tiszt, azonkívül sebészek és számvevő altisztek elegendő számban nyertek beosztást. Rendelkezésre állott még 40 lovas küldönc, járási írások, mesteremberek, iskolai és erdészeti személyné stb. A községekben altisztek voltak a községi főfelügyelők, mellettük az egész cantonban 150 őrvezető, mint községi segédfelügyelő volt alkalmazva.

ÓVAKODJUNK A KÉMEKTŐL

Hírszerzés és kémelhárítás.

Írta: FERENCZY ÖDÖN alezredes.

(14. közlemény.)

A végrehajtás eszközeiben nem voltak válogatósak, gyakran találkozunk törrel, méreggel végrehajtott gyilkosságokkal. Összeesküvések, palotaforradalmak, kalandoroknak gyilkosság útján való trónrajutása sorozatosan követik egymást. De az egyéni érvényesülés, a bosszúvágy és az irigység is szolgálta általában ebben az időben a kémkedést.

Jusztiniánus császár felesége, Theodora társaságát például egész sereg kémeket tartott udvarában és a birodalomban. Theodora a bizánci hetérák legelső rétegéből származott s így érthető volt igyekezete, hogy viharos multjának nyomait eltüntesse. Kémeknek az volt a feladata, hogy korábbi szeretőit felkutatassák és börtönbe vagy máglyára juttassák, továbbá, hogy elfogják azokat is, akik leánykori zavaros életére csak valamilyen megjegyzést is tettek.

Velence, hogy hatalmát biztosíthassa, a Földközi-tenger egész medencéjére kiterjesztette hírszerzését. Hírszerzése főként kereskedelmi kémkedés volt, de összeszedte a hadi és politikai híreket is. Valóságos kémhálózatot épített ki, ügynökei, megfigyelői beférkőztek mindenhol.

Az ide-oda utazó kereskedők egytől-egyig Velence szolgálatában állottak.

Ebben a korszakban már az ipari kémkedéssel is találkozunk. Velence nagy ellenfele: Genova igyekezett a velencei fegyvertár (arsenál) titkait kifürkészni és különösen a tüzérség újításait megállapítani.

A vándor énekeseknek és színészeknek is kiváló alkalmuk nyílt a kémkedésre. A történelem feljegyzése szerint Nagy Alfréd angol király (871—900) vándor énekesnek felöltözködve járta be Dániát, hogy személyesen meggyőződjék a hozzá befutott hírszerzésről.

Az örökké katonáskodó magyar nemzet történelmében is találkozunk a hírszerzéssel. A honfoglalás és a vezérek korából kevés hiteles adat maradt fenn hírszerzésünkről. Ennek okát nagyrészt abban kell keresnünk, hogy kútforásainkat a Magyarországot többször feldúló ellenség megsemmisítette, de oka ennek az is, hogy a feljegyzéseket készítő rendszert papok, szerzetesek voltak, akik az eseményeket nem katonai szempontból nézték.

Már a honfoglalás idejében a hírszerzésnek egy eredményes módszerét látjuk. Árpád vezér, mielőtt hazánk mai területén népével letelepedett volna, tájékozódott az itteni viszonyokról. Hírszerzőket küldött az itt élő népekhez, a fejedelmekhez pedig követeket, ellátván őket a fejedelmeknek szánt bőséges ajándékkal. A kiküldött vitézek azt az időt, amíg itt tartózkodtak, felhasználták arra, hogy az Alföldet kikémleljék.

Árpád vezér azt akarta megtudni, hogy van-e ennek a területnek — amelyről mint Attila örökéről oly sok szépet hallott — jó termőföldje, érdeje, réjtje, mezeje, van-e a folyókban sok hal s az erdőkben vad. De meg akarta tudni azt is, hogy az itt maradt turáni népeken kívül milyen más népek és törzsek lakják még ezt a földet, milyen a harci erényük, milyen erővel és fortéllyal lehet őket legyőzni és az ősi turáni örökséget visszafoglalni; hol lehetne előnyömulni úgy, hogy minél kevesebb véráldozattal visszafoglalja az ősök földjét, a Kárpát-medencét.

Az előre küldött hírszerzők a rájuk bízott feladatot kitűnően megoldották. Mindent alaposan szemrevételeztek, amit láttak, azt jól emlékeztükbe vésték s amikor mindent megtudtak, amit akartak, visszatértek Árpádhoz és beszámoltak az észleletekről. Árpád vezér most már megalkothatta nagy tervét, megindította a hadait és sikerült is a régi hont ismét turáni birtokba venni.

Árpád kiküldöttjei többirányú hírszerzést végeztek.

Először is gazdasági kémkedést, mert meg kellett ismerniök az elfoglalandó terület gazdasági viszonyait (termőföld, erdő, rét, hal-, vadállomány stb.);

másodszor: néprajzi, néplélektani kémkedést, mert ha diadalmaskodni akartak, akkor meg kellett ismerniök az itt lakó idegen néptörzsek szokását és erkölcsi értékét, ellenálló képességét;

harmadszor: politikai kémkedést, mert a józan ész parancsa szerint meg kellett tudniök, hogy milyen eszközökkel lehetne a kiszemelt területet a legkönnyebben elfoglalni. Ebből a célból meg kellett tudniök, hogy az itt lakó néptörzsek milyen viszonyban vannak egymással, barátságban élnek-e, vagy ellenségeskednek, s hogy kikkel állnak szövetséges viszonyban;

negyedszer: katonai kémkedést, mert tudták, hogy harcolniök kell s ezért meg kellett ismerniök az itt lakó népek, törzsek hadikészültségét, erejét, fegyverzetét, harcmodorát, sőt még a hadvezéreiket is.

Mint látjuk, Árpád vezér az új haza elfoglalásakor nem rohant fejfel a falnak, tökéletes hírszerzést hajtatott végre, s ezzel vetette meg ezeréves hazánk alapját.

A vezérek korában a magyarok híreiket nem annyira kémek útján, mint apróbb lovas csapatokkal szerezték. Ezek a lovas csapatok betörték a tervezett hadjárat színhelyére s hihetetlen gyorsasággal száguldozva nemcsak a természeti viszonyokat, hanem a lakosság számát és a várható ellenállás nagyságát is kikémlelték.

vitéz **FARAGHO GÁBOR** altábornagyot
a m. kir. csendőrség felügyelőjét
a Kormányzó Úr Ó Töméltsága kinevezte a m. kir. csendőrség és rendőrség felügyelőjévé

Petrányi György
a m. kir. rendőrség budapesti főkapitánya.

Dr. Buocz Béla
a m. kir. rendőrség vidéki főkapitánya.

Dr. Lassner Zoltán
m. kir. rendőr főkapitányhelyettes, a beügy-
minisztérium rendőrségi osztályának vezetője.

A 2.300/1944. M. E. számú
rendelet egységes vezetés alá
helyezte a m. kir. csendőrséget
és rendőrséget. Az egységes
vezetést a „csendőrség és
rendőrség felügyelője” látja el.
Ebből az alkalomból be-
mutatjuk a m. kir. rendőrség
magasabb vezetőit.

Forgács József
a m. kir. rendőrség budapesti őrségének
főparancsnoka.

Toronykő Frigyes
m. kir. rendőrtörzsfelügyelő,
a m. kir. rendőrség vidéki őrszemélyzetének
főfelügyelője.

899-ben az Itáliában kalandozó magyar csapatok Lombardiából a Brenta folyóig szándékos hadműveleti visszavonulást hajtottak végre. Ezt a területet az előző évben betört csapatok már alaposan felderítették s a mostani hadművelet irra támaszkodott. A visszavonulásnak célja az volt, hogy az ellenséget — Berengár seregét — egy mársmet területre csalják. Berengár a megvertnek itt magyarokat nyomon követte. A magyarok egy alkalmas területen hirtelen megfordultak, Berengár seregére vetették magukat s megsemmisítették.

Meglörtént azonban az is, hogy felderítést nem végeztek s ez nem egy esetben szomorú következményekkel járt a magyar csapatokra.

938-ban Németországban portyázó magyarok egy kisebb csapata elmulasztotta a felderítést, az itak szemrevételezését s eltévedt. Útikalauzt foglalt fel a csapat parancsnoka, azonban az áruló szláv vezető Brandenburgban egy mocsaras területre csalta a magyarokat. A magyar lovascsapat az ngóványban nem tudott mozogni és harcolni, s a minden oldalról előretörő szászoknak esett áldozatul.

Az Árpádházi királyok korában következett be az állandó letelepülés. Gyepű-rendszerek alakultak, föl határőrök védték a határt. Ezek a határőrök sikeres védelem érdekében igyekeztek mélyen betekinteni a szomszédos országok belső viszonyaiba.

Ezek a szervek jól megszervezett kém szolgálót építettek ki, hírszerző tiszteket is alkalmaztak nár.

Ebben a korban több kémkedési esettel találkozunk.

Pilch Jenő leírásából ismertetek néhányat.

III. Henrik német császár azon fáradozott, hogy hártfogoltját, az előzőtt Pétert visszaültesse a magyar trónra.

Aba Sámuel magyar király 1044-ben, még cellő időben megtudta az ellene fegyverkező császár zándékát. Henrik német császárra Notker freisingi püspök testvérei, Bernulf és Machtin megharagudak, mert az valamilyen kérésüket nem teljesítette. Bosszút esküdtek s csak az alkalomra vártak, hogy végrehajthassák. Aba erről a vizályról valamilyen iton tudomást szerzett s a két ember bosszúvágát gyekezett a maga céljaira felhasználni. Ennek a két embernek a segítségével idejekorán meg is állapította a készülődő veszélyt. Hogy a hadjárat nem égződött sikerrel, nem Aba Sámuelen múlt, hanem azon, hogy a ménfői csatában árulás történt.

Okmányhamisításra is találunk példát. III. Henrik német császár Aba királyon 1044-ben aratot ikerét bővíteni akarta. 1051-ben újból hadat vezetejt a magyarok ellen. Henrik főseere Steier-szából indulva Székesfehérvárra tartott, míg egy nellékoszlopot Gebhardt püspök hajón vezetett a Dunán lefelé. A püspök hajóhada számára levélben ért utasítást Henrik császártól.

I. András magyar király ügyes kémei a levelet lfogták és azt urukhoz juttatták. András a császár évében egy hamis választ küldött Gebhardtnek, melyben megparancsolta, hogy szedje fel a horonyt és forduljon vissza, mert Németországban

súlyos zavargások törtek ki, a főseereg is kénytelen visszafordulni. A püspök nem kételkedett a parancs hiteles voltában, azonnal horgonyt bontott és visszaindult Németországba.

Sokszor hadifogságba jutott magyarok juttatták el a híreket honfitársaikhoz. 1071-ben a magyarok Belgrád várát ostromolták. Az ostrom már a harmadik hónapban tartott. Belgrád várában egy magyar leány is raboskodott. A leány valószínű a magyaroktól kapott utasításra, egy nagy szélvész alkalmával felgyújtott egy házat. A szélvész a tüzet rohamosan terjesztette tova, úgy, hogy Belgrád nagy része a tűz martaléka lett. A várban óriási zűrzavar támadt, ezt felhasználták a magyarok, a várát megrohanták s rövid idő alatt elfoglalták.

A vegyesházbeli királyok korában a lovagi harc mód egyre jobban és jobban elterjedt. Nem volt már lovagias dolog az ellenség meglepése, megkerülése, törbecsalása, vagy bármilyen hadicsel alkalmazása. A hadviselő felek már odáig jutottak, hogy gyakran előre megállapodtak a csata helyében és idejében. Az ellenfelek nyíltan összezsaptak, a győzelmi pálmát rendszerint a jobban kiképzett, ügyesebb és bátrabb csapat vitte el. Ilyen körülmények között nem is volt sok értelme a csata előtti kémkedésnek, ezért ebben a korban a kémkedés szűkebb korlátok közé szorult.

Azért mégis találkozunk ebben a korban is szöszegéssel és árulással, mert nem mind a két fél tartotta be a lovagiasság szabályait.

1330-ban I. Károly magyar király Bassarába oláh vajda ellen viselt Havasalföldön hadjáratot. A király serege a Fogarasi havasok legmagasabb csúcsának — a Negojnak — déli lejtőjén járt, amikor a szorongatott oláh vajda békét ajánlott. A király elfogadta a békét. A vajdában nyugati szabású lovagot vélt megismerni, ezért elfogadta annak javaslatát, hogy a magyar sereg ne azon az úton térjen haza Erdélybe, amelyen jött, hanem egy rövidebben. Bassarába vezetőket is adott a király mellé. A király annyira bizott a vajda adott szavában, hogy nem gondoskodott felderítésről, sőt még a biztosítást is elhanyagolta, aminek végzetes következménye lett. Az oláh vezetők a királyi sereget egy szűk völgybe, zsákutcába vezették. Az oláhok itt a sereget minden oldalról körülfozták s háromnapis harc után csaknem megsemmisítették. A király Szécsi Dezső önfeláldozása árán menekült meg.

Érdekes feljegyzések szólnak Mátyás királynak áruhában végrehajtott hírszerzéseiről. Nem bizonyított adatok, mende-monda, de azért mint érdekes esetét a hírszerzésnek, közöljük.

Egyik vár ostromlása alkalmával Mátyás király tót parasztnak öltözködve surrant be a várba. Ott alaposan mindent szemrevételezett. Kifelé jövet, a kapu közelében egy veszteglő szekeret talált, erre felugrott s a lovak közé csapva, gyors iramban kihajtott a várból, mielőtt még az őrség észbekapott volna.

(Folytatjuk.)

Bajtársaink külföldi útjáról

(Ismertetésünk a június 15-i számunkban.)

Ismerkedés idegen fegyverekkel.

Hajókiránduláson valahol Hollandiában.

vályuhoz és a vért lemosták magukról. Alsó és felső ruhákat levetették és az elhaltakét magukra öltözték, azután az összes helyiségeket átkutatták, a lovat kocsiba fogták és az összeszedett tárgyakat a kocsira rakva Szabadkán, Szegeden és Hódmezővásárhelyen át Orosházára hajtottak, ahol a lovat és a lepott holmikat értékesítették.

Értékes tanulságokat vonhatunk le ebből az esetből. Az őr állomáshelyén megjelenik két gyanus idegen, szállást kap és egy hétig edényfoltozással házal. Az őr sem tud ottlétükről, valószínű azért, mert nem működött a B-hálózat. A következő négy nem maradt el. A csavargó cigányok egyre biztonságosabban járhattak-kelhetek a faluban s minden zavaró körülmény nélkül kitervelhették és végrehajthatták a gyilkosságot, kifoszthatták áldozataikat és elmenekülhettek oda, ahova akartak.

Ilyen előzmények után a nyomozó csendőröknek nehéz munkát kellett végezniük, hogy behozhassák a tettesek könnyen szerzett előnyét. Mégis gyorsan és sikeresen megoldották feladatukat.

Ki kell emelnünk rendszeres és alapos eljárásukat a helyszínelésnél, a gyanúsítottak személyleírásának megállapításánál, továbbá a menekülők elfogásának megakadályozására irányuló intézkedéseknél. A nyomozás helyes irányát ennél az esetről is az egyik helyszíni adat: a szerszámos ládán talált „Mezőkovácsbáza” felírás adta meg. A nyomozók érdeme, hogy az adatok figyelembevételével alkotott észszerű feltevések mutattak utat következetesen és kitartóan végigjárták. Tanulságos a cigánytelepen puható polgári ruhás nyomozó eljárása is. Eszenruhás járőr aligha tudta volna elfogni a cigányzenészeknek álcázott, állandóan figyelő és menekülésre készen álló gyanúsítottat. (Szerk.)

HŐSEINK

Dr. Kerekes László főhadnagy.

1943 január 5-én osztották be — H. és K. tisztként — a hadművelési területen működő 109. hadtáp zászlóaljhoz. Alig vette át szolgálatát, amikor január 12-én megindultak az orosz tömegrohamok a Don folyó jegén át a magyar hadsereg állásai ellen. A rendkívül súlyos időkben éjjel-nappali szolgálattal vett részt a biztosítás és a visszavonuló magyar csapatok irányításának munkájában.

A hadtápszázlój a VII. hadtest anyagi törzsének parancsnokságával együtt január 17-én kezdte meg a visszavonulást. Dr. Kerekes főhadnagy 18-án mintegy 16 főnyi csendőr szakasszal az anyagi törzs elővédjeként Nikolajewkánál vette fel az érintkezést a visszavonulás útját elzáró ellenséges gyorsalakulatokkal és a partizánokkal. Súlyos közelharcban vágták át magukat az ellenséges gyűrűn, miközben kézi fegyverekkel megsemmisítettek egy ellenséges könnyű harckocsit is. Még aznap estére elérték a kitűzött menetcélt, Budjenni községet, ahol együttmaradt embereivel — mintegy 60 fő — a helység belső biztosításának feladatát látta el. Január 19-én éjjel, miután alakulatát megerősítették egy gyalogos szakasszal, a Budjenniben állomásozó hadosztály-

parancsnokság visszarendelte Ilinka községbe az 1. páncélos hadosztály 1. gépkocsizó lövészedredének kiegészítésére, amely a Woronyezs-Ilonowskoje felől áttörni készülő magyar és német alakulatok visszavonulását biztosítva hidfőállást tartott. Itt századparancsnok helyettesi beosztást nyert, majd amikor századparancsnok az újra és újra támadó oroszok visszaverésénél megsebesült, átvette a századot és január 22-én estig beosztottjaival vállalva verte.

vissza a támadásokat és intézett eredményes ellenlékéseket. A kitartás meghozta gyümölcsét, mert január 22-én a körülzárt harccsoportokkal sikerült felvenni az érintkezést s az előnyomuló oroszral utóvédharcokba bocsátkozva a lövész ezred kötelékében megkezdték a visszavonulást. Január 24-én Weswloje község átfésülése alkalmával egy általa vezetett rajt partizán rajtaütés ért. Azonnal támadásba lendültek s a partizán túlerőt — súlyos veszteséget okozva — kivetették a községből s biztosították csapataink éjjelzárását.

Az 1. gépkocsizó lövész ezred kötelékéből január 26-án vált ki alakulatával együtt s ettől kezdve a visszavonulók egyik nagyobb csoportjának parancsnokaként február 10-ig működött közre a rendezés és visszavonulás nehéz munkájában.

A most folyó háborúban szerzett kitüntetései: Kormányzói Dícsérő Elismerés Magyar Koronás Bronz Érdemérmé hadiszalagon a kardokkal és az I. osztályú Tűzkereszt.

A Mária Terézia-rend alapításánál a rend tagjainak száma nem lett meghatározva. Mária Terézia az alapító okiratban megjegyezte, hogy „minél több legyenek érdemesek arra, hogy a rend tagjainak legyenek, annál inkább el van érve az a cél, amely az alapításnál szem előtt volt tartva.” Vagyis minél több derék, vitéz tisztje van a hadseregnek, annál többet ér a haderő.

HALOTTAINK

Németh Sándor J. debreceni VI. kerületbeli őrmester, 1944. május 31-én Békéscsabán bal-eset következtében meghalt. Békéscsabán temették el. 1934. augusztus 1. óta szolgált a testületben. A III. oszt. Leg. Szolg. Jellel, Erdélyi és a Délvidéki Emlékéremmel volt ellátva.

Monostori László székesfehérvári II. kerületbeli szakaszvezető, 1944. június 2-án Komáromban gyomorátfűródás és has-hártyagyulladásban meghalt. Komáromban temették el. 1941. február 1. óta szolgált a testületben. A Felvidéki és az Erdélyi Emlékéremmel volt ellátva.

Papp István II. kolozsvári IX. kerületbeli szakaszvezető, 1944. június 18-án Szentjobb községben fürdés közben a Berettyóba fulladt. Szentjobbban temették el. 1939. július 1. óta szolgált a testületben. A Felvidéki és az Erdélyi Emlékéremmel volt ellátva.

Balázs Lajos szegedi V. kerületbeli psz. tizedes, 1944. június 14-én Ipoly-szágon meghalt. Tass községben temették el. 1943. máj. 1. óta szolgált a testületben. Az Erdélyi és a Délvidéki Emlékéremmel volt ellátva.

Nyugállományú bajtársaink közül meghalt: vitéz Bartha Sámuel főtörzsőrmester (II. ker.) 1918—1944. V. 1-ig szolgált, Gálosi Sándor főtörzsőrmester (III. ker.) 1908—1935-ig szolgált, Major László törzsőrmester (II. ker.) 1908—1924-ig szolgált, Mészáros János törzsőrmester (V. ker.) 1912—1924-ig szolgált, Solymosi Emil törzsőrmester (VI. ker.) 1913—1927-ig szolgált, Szendrei Flórián főtörzsőrmester (VIII. ker.) 1904—1925-ig szolgált a testületben.

Kegyelettel őrizzük emléküket!

Hírek.

KÉRJÜK A PARANCSONKSÁGOKAT, hogy a hősi halált halt csendőrök arcképét — a hősi halál körülményeinek, idejének és helyének rövid ismertetésével — minden alkalommal sürgősen küldjék meg a szerkesztőségnek, hogy a legközelebbi számban közölhessük.

Kitüntetések adományozása. A Kormányzó Úr Ö Főméltósága legfelsőbb elhatározásával adományozni méltóztatott a Magyar Erdemrend Lovagkeresztjét: Cserfay Ferenc alezredesnek, Devidéken karnataimi csoport parancsnoki minőségben felmutatott kiválóan eredményes és hasznos teljesítményeiért; a Magyar Erdemrend Tisztikeresztjét: Micskey Kálmán ezredesnek, a tábori rendészeti és katonagondozói szolgálat terén kifejtett kiválóan eredményes és igen hasznos teljesítményeiért; a Magyar Erdemrend Lovagkeresztjét: dr. Endrődy Barnabás ezredesnek — szolgálatonkívüli viszonyba helyezése alkalmából — hosszú csendőrségi szolgálati ideje alatt különböző beosztásokban kifejtett kiválóan eredményes és hasznos teljesítményeiért; a Magyar Bronz Érdemérmé hadiszalagon: Vida Károly őrmesternek, felfegyverzet orvlövészek tűzharcban történt leküzdésénél tanúsított kiválóan bátor magatartásáért. Továbbá megengedni méltóztatott, hogy Rezsőházy Boldizsár ezredes a részére adományozott Német Sasrend Érdemkereszt I. fokozatát a kardokkal, elfogadhasssa és viselhesse. A magyar megszálló csoport parancsnoka a Kormányzó Úr Ö Főméltósága által reá átruházott hatáskörben, a Szovjet elleni hadműveletek alkalmából, a Legfelsőbb Hadúr nevében adományozta a Magyar Bronz Vitézségi Érmét: Végli József őrmesternek az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásáért. A m. kir. VII. hadtest parancsnoka, a Kormányzó Úr Ö Főméltósága által reá átruházott hatáskörben, a Szovjet elleni hadműveletek alkalmából, a Legfelsőbb Hadúr nevében adományozta a Magyar Bronz Vitézségi Érmét: a hősi halált halt Sallay János I. őrmesternek az ellenség előtt tanúsított vitéz és önfeláldozó magatartásáért, továbbá Tokaji András, Garami József, Tóth Jenő, Lengyel Lajos, Juhász István, Battlik Sándor és Kovács Gábor szakaszvezetőknek az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásukért.

Kinevezés. A Kormányzó Úr Ö Főméltósága legfelsőbb elhatározásával a csendőrség nemhivatásos állományába kinevezte tartalékos csendőr főhadnagyká: vitéz Perédy (Polac) Nándor, dr. Jankovics Lajos, Tornyo Ferenc, dr. Fábrián Ferenc, dr. vitéz Bálint Zoltán, dr. Kardos Elek tart. csendőr hadnagykak; tartalékos csendőr hadnagykak: dr. Zubovics Tibor és Beszédes Lajos tart. csendőr zászlócsokak.

Cimadományozások. A Kormányzó Úr Ö Főméltósága legfelsőbb elhatározásával a csendőrség nemhivatásos állományában, a magasabb rendfokozatok címét adományozta: a tartalékos csendőr főhadnagyi rendfokozat címét: dr. Farkas József, dr. vitéz Bálint Zoltán, Sávolyi József tart. csendőr hadnagykak; a tartalékos csendőr hadnagyi rendfokozat címét: Beszédes Lajos tart. csendőr zászlócsokak.

Áthelyezés, tartós vezénylés, beosztás. A m. kir. honvédelmi miniszter úr — a m. kir. belügyminiszter úrral egyetértésben — áthelyezte: Szoyka László századost Nagyváradról Mohácsra; tartósan vezényelte: dr. Csik Diodor századost Mohácsról Balassagyarmatra, vitéz Ugray Gábor alezredést, a központi nyomozó parancsnokság A. előadó-csoportjának vezetőjét Budapestről, alosztályvezetői minőségben, a m. kir. belügyminisztérium VII. osztályába.

A Csendőrlegénységi Ellátásban Részesülők Betegsegélyző Alapja (CSERBA) szolgáltatásainak újabb szabályozása.

(Folytatás.)

A családfő és családtag fogalma.

6. §.

(1) Családfő alatt azt az igényjogosultat kell érteni, akinek járandóságából (várakozási illetményeiből, nyugdíjából, kedvezményes nyugdíjából, kiveteies enátásából, kegydíjából, özvegyi kedvezményes nyugdíjából, özvegyi kiveteies ellátásából, özvegyi kegydíjából, a szülőtlén árvák nevelési járulékból, a szülőtlén árvákkal egyenlőknek tekinthető atyátlan árvák nevelési járulékból, az életjáradékból és árvajáradékból) a CSERBA javára betegsegélyző járulékot vonnak le.

(2) Családtag alatt azt a hozzátartozót kell érteni, aki után a családfő családi pótlékban vagy nevelési járulékból részesül.

Az igényjogosultság igazolása.

7. §.

(1) Az igényjogosultak a szolgáltatások bármelyikének igénybevétele alkalmával igényjogosultságukat minden előzetes felszólítás nélkül CSERBA igényjogosultsági igazolvánnyal (44. §.), személyazonosságukat pedig más elfogadható módon kötelesek igazolni.

(2) A családfő a szolgáltatásokkal kapcsolatban előterjesztett mindennemű beadványának felső jobb sarkán igényjogosultsági igazolványának számát feltüntetni köteles.

A betegsegélyző járulék.

8. §.

(1) A családfő betegsegélyző járulék fejében havonként járandóságai (várakozási illetmény, nyugdíj, családi pótlék, nevelési járulék stb.) havi bruttó összegének 2%-át köteles fizetni.

(2) A betegsegélyző járulékot nem kell levonni a lakáspénz, sérülési pótdíj, jutalék, jutalom, segélyek stb. után.

(3) A betegsegélyző járulékot az alapjául szolgáló járandóságok kiutalása alkalmával hivatalból kell levonni.

(4) A 4. §. (1) bekezdésében felsorolt személyek betegsegélyző járulékot nem fizetnek.

(5) A betegsegélyző járulékot az illetményhivatal köteles megállapítani és levonni. A betegsegélyző járulék összegének kiszámításánál a fillér összegeket 10 fillérben kell megállapítani olyképen, hogy a 6 fillérnél kisebb összegeket figyelmen kívül kell hagyni.

(6) Az illetményhivatal a levont betegsegélyző járulékot minden hó 8. napjáig a Csendőrlegénységi Ellátásban Részesülők Betegsegélyző Alapja Budapest, 184.948. számú csekkzámlájára köteles befizetni.

Az egészségügyi szolgálat szervezete.

9. §.

(1) Az egészségügyi szolgálat élén a CSERBA központi ellenőrző orvosa áll.

(2) Az egészségügyi szolgálat közvetlen felügyeletét az illetékes csendőrkerületi parancsnokságok vezető orvosai látják el, ezek azonban az igényjogosultakat nem gyógykezelik.

(3) A háziiorvosi teendőket és a szakorvosi rendeléseket önkéntes jelentkezés alapján a belügyminiszter által a házi és szakorvosi névjegyzékbe (továbbiakban: orvosi névjegyzék) felvett orvosok végzik (11. §.).

(4) A házi- és szakorvosok teendőit, valamint a csendőrkerületi parancsnokságok vezető orvosainak felügyelő és ellenőrző orvosi munkakörét e rendelet, illetőleg a vonatkozó orvosi szabályok állapítják meg.

II. FEJEZET.

A szolgáltatások és igénybevételeik.

Szolgáltatások.

10. §.

Az igényjogosultak részére az alábbi egészségügyi ellátások és segélyek engedélyezhetők:

- háziiorvosi ellátás,
- szakorvosi ellátás,
- orvosi elsősegélynyújtás esetén segély,
- honvéd és közkórházi (klinikai) ápolás,
- tüdőbeteg gyógyintézeti ápolás,
- kedvezményes gyógyfürdők,
- gyermeküdültetés,
- műteti segély,
- gyógyászati segédeszközök beszerzésére segély,
- műfogsor beszerzésére segély,
- insulin ellátás,
- nemibetegségek elleni gyógyszerek költségeinek megtérítése,
- kedvezményes gyógyszerellátás,
- fizikális és vízfogyintézeti kezelésre segély,
- betegszállítási költségmegtérítés,
- gyermekágyi segély,
- temetési segély.

Pontozó ÓRÁT, nagy szűrt ÉKSZERT
Alkalmazhatóak bizalmasan a csendőrkerületben

GYENGE ISTVÁN

szakképzett órák és ékszerész, NAGYVÁRAD, Rákóczi-út 13. • Szabvány-Árnyéklás: 8. u. 13. Csak a csendőrkerületben.

SORSJEGYET

Kalotay Árpád
Sórágykiszármazék
Bp., VIII., József-krt. 28.
Vásárolja.

Háziiorvosi ellátás.

11. §.

(1) A háziiorvost az orvosi névjegyzékbe felvett háziiorvosok közül a családfő választja ki. Az orvosi névjegyzékbe felvett orvosok nevére és lakcímére vonatkozóan a nyugállományú csendőregényeket (özvegyeket, stb.-t) nyilvántartó csendőrsztyály (központi) gazdasági hivatalok nyújtanak tájékoztatást az igényjogosultak részére. A háziiorvos választásával kapcsolatos eljárást a 12. §. a háziiorvosi jogviszony megszűnését pedig a 13. §. szabályozza.

(2) Az orvosi névjegyzék az orvosok önkéntes jelentkezése alapján a belügyminiszter állítja össze. Ugyancsak a belügyminiszter törli az orvosi névjegyzékből azokat az orvosokat, akik ezirányú kérésüket nála előterjesztik. Az orvosi névjegyzéknek új orvossal való kiegészítését a belügyminisztertől a családfő, az orvos vagy együttesen is kérelmezhetik. Tényleges állományú m. kir. honvéd orvosok és a m. kir. tisztiorvosok (tiszt főorvosok) az orvosi névjegyzékbe nem vehetők fel.

(3) Az orvosi névjegyzék a belügyminiszter megküldi a csendőrkerületi parancsnokságok vezető orvosainak, a csendőrség központi gazdasági hivatalának, a csendőrsztyály gazdasági hivataloknak és az illetményhivatalnak.

(4) A háziiorvos a vele háziiorvosi jogviszonyban álló, járóbeteg igényjogosult: családfőket és családtagokat a megállapított rendelési órák alatt orvosi rendelésében, amennyiben pedig fekvőbetegek, a lakásukon részesíti orvosi ellátásban. Az igényjogosult családfőt vagy családtagot a háziiorvosi ellátásért csak a (6) és a (7) bekezdésben említett költségmegtérítés terheli. A háziiorvos a vele háziiorvosi jogviszonyban álló igényjogosult családfőket és családtagokat három évenként egyszer általános orvosi vizsgálatban részesíti. Azok az igényjogosult családfők és családtagok, akiknek vezetőkeve A—H betűvel kezdődik 1944., akiknek vezetőkeve I—P betűvel kezdődik, 1945., akiknek vezetőkeve R—Z betűvel kezdődik, 1946. év folyamán jelennek meg első ízben a háziiorvosnál általános orvosi vizsgálaton. Az általános orvosi vizsgálat az előírt eljárás szerint ismétlődik. A vizsgálat célja az, hogy a gyógyi-

tásra szoruló vagy fertőző betegségekkel (gümőkór, nemibetegség, stb.) veszélyeztetett igényjogosultak gyógykezeléséről kellő időben gondoskodás történhesék és az esetleges fertőző forrás felismerésével a betegség terjedése megelőzhető legyen. A szükségesnek látszó kiegészítő vizsgálatok, ú. m. Wassermann-reakció, mellkas, röntgen, stb. a 15—18. és 23. §-okban foglaltak szerint vehetők igénybe.

(5) A fekvőbeteghez reggel 8 óráig hívott háziiorvos az első látogatást még aznap délelőtt köteles megtenni. Reggel 8 óra után történt hívás esetében a háziiorvos a beteget még a hívás napján köteles meglátogatni. Sürgősnek jelzett esetben a háziiorvos a lehető legrövidebb idő alatt köteles meglátogatni a beteget. Az orvosi munkamenet és a többi beteg orvosi ellátásának érdekében csak komoly veszély vagy súlyos állapot esetében lehet a háziiorvost sürgősen hívni. A családfőnek a háziiorvost lehetőleg a rendelési idő befejezéséig kell hívnia.

(6) A családfő a háziiorvosnak kívánságára megírt tartozik:

a) a háziiorvos sajátjából felhasznált anyagok (gyógyszer, kötszer, injekciós kúránál felhasznált alkohol, vatta, stb.) önköltségi árát,

b) sürgős hívás esetén a felmerült készkiadásokat (fuvar költség, kapupénz stb.).

(7) Fuvar költség felszámításának az előbbi bekezdés b) pontjában említett esetén kívül csak akkor lehet helye, ha a beteg és háziiorvos lakása közötti távolság a 2 km-t meghaladja.

(8) Ha a háziiorvos orvosi teendőinek ellátásában valamilyen oknál fogva (betegség, üdülés stb.) akadályozva van, köteles saját költségén helyettesítéséről gondoskodni. A helyettes az igényjogosultak orvosi ellátását a háziiorvosra irányadó szabályok szerint köteles teljesíteni. A helyettesítésre lehetőleg az orvosi névjegyzékbe felvett orvost kell felkérni. A háziiorvos köteles a helyettesítés időtartamát a helyettes megnevezésével a belügyminiszternek bejelenteni.

(9) A háziiorvos gyógyszer és (sebészeti) kötözőszer rendelésénél mindenkor köteles a CSERBA gyógyszerrendelési utasítását betartani.

(Folytatjuk.)

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
BENEDEK MIHÁLY alezredes.

Szádium Sajtóvállalat Rt., Budapest, V., Honvéd-utca 10.
Felelős: Györy Aladár igazgató.

BÁCSÉNYSZKI ALAPITVA: 1861.
„PRECISION” óra és ékszerfaktár
KOLOZSVAR, MÁTYÁS KIRÁLY-TÉR 15.
TELEFON: 57-58.

BERECZKY ZOLTÁN
egyenruha és úri szabósága,
KOLOZSVAR, Wesselényi Miklós-u. 29.

VAKÁNY
KALAPOS MESTER
BUDAPEST, VIII., JÓZSEF-KÖRÜT 68.
TELEFON: 130 455.

A legmakacsabb láb és hónali
izzadást meggyógyítja, a bőrt
nem szárítja, solemessé teszi. Bőrke-
ményedést és tyukszemét megpuhítja.
fájdalmat megszünteti.
Kapható: Gyógyszertárakban és drogériákban.
Főlerakat: Bp. Rökk-Szilárd-u. 20
Telefon: 135-414.

VALÓDI Schmoll Pasta
Magyar gyártmány
Cipők, csizmák, szijazatok,
nyergék, tölténytáskák,
pisztolytáskák fényesítésére
és ápolására.